

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

LÖRDAGEN DEN 19 DECEMBER 1903

N:R 51 (886)

TOR HEDBERG VID SITT ARBETSORD. FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

TOR HEDBERG.

DET ÄR ETT hos oss under de sista 15 åren några gånger upprepadt förhållande att en författare, som börjat med den prosaiska verklig-hetsskildringens form, så småningom utvecklats till ett mer fantasifullt författarskap och efter en viss tid, då han känt sina krafter tillräckligt starka och sin gestaltningsförmåga fullt behärskad, till och med fört sin diktning in i den bundna formen — i klart medvetande om att just denna varit det dunkelt fattade målet för allt hans litterära arbete. Således en väg alldeles motsatt den de flesta unga poeter gå. Han beträder den endast något mer betänksamt, men därför icke mindre uppriktigt. Ty under ett allvarligt arbete och begründande har han kommit till klarare insikt än de om poesins skörhet och kostbarhet, på förhand insett vådan af en obetänksam vändning, ett förfuget litet ord, samt att den skönt tänkta tanken behöfver en form, som icke får utsättas för öfverseende, och att äfven den öfverströmmande inspirationen måste

föras öfver lämpliga marker för att kunna forsa ut i ett sublimt fall. Han har med ett ord fått om icke mer kärlek, åtminstone mer ömhet, mer själfuppoffrande pietet för poesien som konst än mången annan, som utan betänkande gripit efter henne. Hans själfkritiska arbete har lärt honom den svåra konsten att skilja debästa tankarna från de näst bästa, dem han varit i stånd att konstnärligt utföra från de ofullgångna. År efter år har han skärpt fordringarna på sig själf, gjort om eller förkastat verk, han förr varit nöjd med, och först då han icke sett sig i stånd att göra något bättre af dem, har han betraktat dem som utförda. Och ändock kan det hända, att han stannar melankoliskt tvekande om deras värde.

»Lärotiden är ett minne, lärtiden är ej inne, hur skall vinterdagen gå?»

En sådan utvecklingsgång har Tor Hedberg haft. Från den detaljerade skildringen ur hvardagslivet in i fantasiens och idéernas värld, från den karga prosan till den poetiska och versen, från formens tyngd till verklig stilistisk talang. Jag vill med detta icke ha sagt, att hvart nytt arbete af honom betecknat ett afgjordt steg framom hvart föregående. Utvecklingsprocessen sker lika litet rätlinigt hos en författare som annorstädes. Så t. ex. måste jag ställa hans år 1895 utkomna, på poetisk prosa skrifna tankedrama »Judas» (som i romanform koncipierats redan 1886) både som utarbetadt konstverk och rent skaldisk produkt obetingadt högre än hvart och ett af hans följande i bunden form utgifna verk. Men dessa senare visa ännu mer tydligt den ideella utveckling författaren genomgått samt uppdaga den inverkan hans litterära verksamhet haft på den första ungdomens uppfattning af lif och konst och det så småningom skedda fördjupandet i det egna jaget, som varit ett hufvudvillkor, för att hans författarskap skulle utveckla sig så som det gjort.

Det är ej min mening att på dessa rader lämna en detaljerad framställning af Tor

Hedbergs litterära verksamhet. Jag har antydtt riktningen af hans utveckling, visat på den formens tanke, som arbetat sig fram ur hans första experimenterande och grundläggande författarskap, och skall här hufvudsakligen sysselsätta mig med de i hans mognade diktning vunna resultatena.

Men först några yttre konturer. Han trädde som en tjuguetårig yngling in i ledet bland den ungdomliga skara författare, som i början af 1880-talet satt sig det själfmedvetna målet före att gifva Sverige en modern litteratur. Hur försöket utföll veta vi, liksom ock att det för vår poesis utveckling värdefulla i 1880-talets realistiska litteratur låg däri att författarnes uppmärksamhet mer artistiskt än förr riktades på stoffets materiella behandling och att därigenom en fast grundval lades till det följande decenniets ideella diktning. Bland dessa naive, men begåfvade och arbetsamme unge nydanare intog Tor Hedberg från början en framstående plats och han framkallade särskildt ett respektfullt intresse därigenom att han vågade sig på större ämnen och mindre lätthandterliga former än de flesta af hans kolleger.

Såväl debutarbetet »Högre uppgifter» (1884) — ett måleri grått i grått af desillusionen — som den året därpå utgifna romanen om en uppkomling »Johannes Karr» — en trovärdig psykologisk konstruktion af en nästan förbluffande objektivitet för att vara skriven af en så ung man — visade den nye författarens allvar, energi och uthållighet. Han tredje större arbete var passionsberättelsen »Judas» (1885), som övontadt uppdagade, att Tor Hedberg icke skulle komma att nöja sig med att vara en talangfull detaljör af lifvets poesilösa vedermöda samt att han var en diktare med tankar, som funnit det första uttrycket för sin poetiska reflexion. Boken väckte ett smickrande uppseende, och dock anade man icke då — kanske icke ens han själf — att han tagit ett bestämdt afstånd från den riktning, han slutit sig till.

Brytningen skedde icke omedelbart. Hans med ett par års mellanrum utgifna samlingar berättelser — af olika värde — och äktenskapshistorien »På Torpa gård», som upptager motivet kärleken efter döden, hänga ännu i åtskilligt samman med den realistiska synpunkten. Men berättelsen »Ett eldprof» (1890) och det tungsinta tankedramat »En tvekamp» (1892) variera uppställningen af det problem, konflikten mellan människans själsförmögenheter, som först framfördes i berättelsen »Judas». Sin sluttgiltiga form får det i denna bibliska berättelses dramatiska återbehandling — Tor Hedbergs förnämsta och mest konstnärligt utarbetade verk.

Dramats hufvudändamål är att genom en själsundersökning lämna en förklaring till den tolfte aposteln gåtfulla och motsägande handlingssätt. Detta motiveras på följande sätt. Judas har af sin moder blifvit uppfostrad i tron på profeterna, och han är från barn

domen en entusiastisk drömmare, som så left sig in i de profetiska orden och i fantasibildernas värld, att den ensam förefaller honom verklig, medan verkligheten är honom som om den icke finnes. Men som vuxen man väckes han plötsligt ur sitt rus af kroppens länge otillfredsställda fordran, och själfbevarelsesdriften tvingar honom att med nyktra ögon se den faktiska verkligheten omkring honom. Han fattar nu en glödande kärlek till det sinnliga lif han förr försmått, förbannar profeterna och sätter all sin energi i att vinna livets goda och njutning. Men motsatsen mellan den ideella värld han förnekar och den, hvaraf han verkligen känner sig omgifven, är därför icke upphäfd. Den gapande klyftan mellan fantasi och verklighet, hjärta och förstånd, hängifven uppoftningslust och sinnlig egoism fordrar att fyllas, och i denna af honom omedvetet kända fordran, som han till följd af sin utpräglade dualistiska natur ej kan uppfylla, lägges grunden till en otillfredsställelse, som gör honom hård och bitter, trotsig och hätsk mot allt, som är honom öfvermåttigt, drifver honom att högmodas öfver egen kraft och att förbanna andras, men också gör honom skygg och orolig, rädd för ensamheten och nattens tystnad och kommer honom att höra sällsamma röster med otydda maningar — den dunkla förnimmelsen att ha begått synd mot den heliga ande, i det han kallat det djäfvulens, som han visste vara åt Gud. Ty han har endast undertryckt, ej förmått döda tron på profetiornas innebörd. Och han har en olycksbådande aning om att det ideallif han dödsdömt skall taga väldet öfver honom än en gång, men på ett annat sätt och med ansvar.

Inför Jesu uppenbarelse gör han ett sista försök att undfly den gudomliga kraften, men han inser det fruktlösa häri och går att söka Mästaren, ty han vet att han är utvald. Motsatsen inom honom är dock lika oförsonad som förr. Den ideella värld, om hvars överklighet han sökte öfvertyga sig, då han lät det sinnliga krafvet taga ut sin rätt, blir honom ånyo en verklighet — att denna verklighet icke ligger utanför lifvet omkring oss, utan just utgör själen i detta lif, är en tanke han icke kan tänka. Han tror, att undret skall komma, att Jesus och han, skilda från andra och allt världsligt, skola sammansmälta i en högre enhet och att det jordiska lifvet skall ligga utanför dem. Mästaren skall taga honom ur sinnlighetens trängtan och upphäfva hans vilja blott för hans hängifvenhets skull. Men han väckes för andra gången våldsamt ur sin berusning. Emot Judas egoistiska fordran att ensam äga lyckan ställer Jesus gemensamhetskänslan, och han bjuder honom älska jorden och människorna. Judas ryggar tillbaka. Då han i förtviflan öfver att ej få älska Jesus, så som han vill och kan, och i känslan af att förlora honom griper till den sista utvägen, hans lära, finner han den tom

Hårets affallande. En läkare som sedan flera år i Stockholm behandlar speciellt hudsjukdomar, skriver följande: »Af alla i handeln förekommande medel, afsedda för behandling af de parasitära hudsjukdomar (seborrhé, mjäll o. d.) på hvilka hårets affallande i de flesta fall beror, känner jag intet, som vid anställda prof visat sig så verksamt och i så hög grad förtjänar användas som *Azymolstimulus* — .» Vid London-utställningen 1899 erhöi F. Pauli's *Azymolstimulus* guldmedalj såsom det bästa hårvatten.

Under läkarekontroll tillverkas F. PAULI'S AZYMOL-TVÅL, som med allt skäl kan rekommenderas till alla, såväl äldre som yngre med ömtålig hy och hud.

och överklig, ty han är för svag att fatta tanken, att man genom en luttrande strid med kärleken som drifkraft kan kämpa sig stark nog att upphäfva jordens snödhet och bitterhet.

Tillbakastött vänder han sig åter till allt det som för honom icke är Jesus. Det sinnliga lifvet tränger sig åter tätt på honom. Hatet och afunden fylla hans själ med ökad bitterhet mot allt det och alla dem, som Jesus älskar: kärleken och människorna. Och Jesus själf blir, då han ej längre kan vara hans egoistiska mål, ett ohyggligt hinder för hans sinnliga lufs utveckling — och i ofridens enslighet rufvar han på ett sätt att göra sig fri. Han vet ej om han älskar eller hatar honom längre, men han vill bli fri. Då hör han Maria Magdalena säga, att hon skall tjäna Jesus *intill döden*. Detta ord, som betecknar peripetien inom dramat, slår som tankens klarhet ned i Judas dunkla vilja. Jesus *måste dö*, för att han själf skall kunna bli fri. Han förräder Mästaren.

Utän att fullständigt lyckats lösa bibelns gåta om Judas har författaren med stor konkretion och psykologisk skarpsinnighet framställt de sannolika hufvuddragen i hans karaktär samt visat på de yttre och inre betingelser, som kommit dessa hufvuddrag att utveckla sig i en bestämd riktning. Analysen är gjord med en konsekvens och ett mästarskap, som väcker beundran, och Judas utveckling har blifvit ett människodrama, som griper med tragikens storslagenhet. Men dramat är icke blott en psykologisk studie, det skildrar på ett poetiskt sätt äfven den historiska brytningen mellan ett tilländalupet världslupp och en ny begynnande tid, och öfvertygande har författaren i de omgifvande lärjungarna lyckats antyda de skilda uttrycken af det till sin kulmen drifna behovet efter religiös tillfredsställelse och af messiasiden såsom det nödvändiga målet för all världens längtan och hopp. Nästan på hvar sida i boken förekomma sköna och djupsinniga tankar, och många passager och scener äro burna af en så hög stämning, att vi förnimma en fläkt af det sublimala i ämnet. »Judas» är det »monumentala» i Hedbergs författarskap, och i vår moderna poesi intager dramat en rangplats.

Den poetiska tanken på tillvarons oförenliga motsatser går sedan dess igen i nästan allt hvad Tor Hedberg skrivit. Hans formklara, djupsinniga och ofta sköna »Dikter» (1896) äro präglade af en sorgbunden stämning, ett resigneradt lugn och en smärtsam begrundan. Deras poesi födes af en oafbruten reflexion på motsägelserna mellan livets mening och det sätt hvar på det lefves, mellan tanken och det sätt, hvar på den uttryckes samt mellan idévärldens och sinnenas verklighet — en dualism, hvars lösning han icke kan nå, men hvars momentana undvikande han trott sig funnit i tystnaden, stillheten och ensamheten. I det på lyriska skönheter rika, men ej dramatiskt verksamma tankedramat »Gerhard Grim» (1897), hvari flere af de tankar, som i dikterna spirat upp, få sin utbildning, söker han ge sitt spekulativa grubbel en ännu mer förtydligad framställning, och i den gamle filosofens storslagna, men misslyckade försök att låta de bägge världar, tankens och sinnenas, som aldrig kunna förenas, jämsidigt inom honom gå sina banor till fulländning, sträfvar författaren till en ny Faustliknande illustration af människoandens förhåvelse och därpå följande fall. Äfven i Tor Hedbergs senaste dramatiska verk, parallellstyckena »Giorgione» (nyss framfördt på Dramatiska teatern) och »Antonios frestelse», skildras

människointelligensens misstag och hjärtats misräkningar. Det förra framför tanken om skönhetens bedrägliga sken och livets grymma fulhet, då människan blifvit medveten om den estetiska illusionen, det senare visar att uppdagandet af kärlekens villfarelse ej bör leda till undergång, utan till den illusionsfria ensamhetens resignation. Bägge dessa djupt pessimistiska dramer äro skrifna på rytmiskt känsliga blankvers i en fri dramatisk skisstil, med fast koncentration och idéns oafbrutna omsättning i handling. De äro de sceniskt lyckligaste af förf:s dramer.

Sida vid sida af dessa tankedikter har Tor Hedberg skrivit en del lättare gods, hvari hans humor och ganska älskvärda ironi öfver människan och hennes löjligheter framträda. Så i flere af hans noveller, skisser och lustspel (»Nattrocken», »Guld och gröna skogar» och »Kärlekens trångmål»), af hvilka framför allt »Guld och gröna skogar», som för närvarande står på Dramatiska teaterns repertoar, visar en betydande komisk begåfning och innehåller en lustspelsfigur af klassiskt värde.

Äfven som kritiker (konst-, teater-, litteratur-) har han gjort ett ideellt inlägg i vårt andliga lif och konsekvent (stundom med en oförblommerad sanningskärlek, som framkallat opposition af de kritiserade och deras vänner) häfdat satsen: konsten för konstens skull.

På grund af själfva arten af hans diktning har Tor Hedberg icke blifvit så populär han förtjänt, men i litterära och fint bildade kretsar har hans namn en aristokratisk och äkta klang. Framom de flesta af våra författare har han i sin produktion visat sig äga den uppriktigaste skönhetssträfvan och den vackraste vördnad för diktningen som konst. Han är ej den omedelbara inspirationens skald, som bländar med plötsliga syner och en egenartad framställning — han är den poetiske tänkaren, som arbetat sig till mognad och målmedvetet söker sig en allt mer fulländad åskådningsform. Han är icke lätt att bli bekant med, och han ställer fordringar på läsaren. Men i vår tid, då poesiens bagateller väl ofta göras till stora nummer, måste man sätta så mycket mer värde på en diktare, som med något af den germanska tankekraften griper sig an med de mäktigaste ämnen och med aldrig svikande noggrannhet söker gifva äfven deras svårastkomligaste delar ett konstnärligt uttryck.

SVEN SÖDERMAN.

Med detta nummer

följa till våra läsares bekvämlighet **tvänne post-prenumerationsblanketter**, hvilka — på det intet afbrött i tidningarnas regelbundna expedition vid årsskiftet må behöfva uppstå — **nu med det allra första** böra ifyllas och jämte prenumerationsbeloppet inlämnas å närmaste postanstalt, då den ena blanketten återfås som kvitto. **Äfven för Stockholm** kan direkt postprenumeration med fördel anlitas.

Nästa nummer af Idun, årgångens sista, som egentligen skulle utkomma annandag jul, expedieras på grund af helgdagarna först måndagen den 28 dennes.

Slutligen bedja vi, då detta alltså är sista gången före den stora helgen, som vi råka våra ärade läsare, att till dem samtliga få uttrycka vår hjärtliga tillönskan om

en god och fröjdefull jul!

Eva Hellman & Co, HUSHÅLLSSKOLA, rek. sin omsorgsfulla undervisning i matlagning, dessertträtter, finbakning m. m. 3 mån. elevkurs. Prosp och Upplysn. fritt. Drottninggatan 68. Et. 1886. **MATSALAR,** särsk. för damer, som följd af centralt läge, godt och rikligt bord, låga priser och därtill rabattkuponger, bland stadens mest besökta. **CAFÉ & BUFFÉ,** öppet till 11 e. m. Frukost-, lunch-, supé- o. kaffeservering, Tårtor, bakelser, kaffebröd från eget bageri serv. och säljes här.

MARIA.

(EN GAMMAL LEGEND.)

MARIA! MARIA! Hvert flyga de hån,
dina irrande tankar och drömmar,
där du sitter bland örtagårdstjäppans trän
i midsommarsol och sömmar?

Därinne du ser din man och din son
med lockar, som gyllene skina.
Omkring dem dansa ringlande spån,
när hyllarne muntert hvina.

Maria! Maria! Tänker du väl
på den vårnatts signade timma,
när med bäfvande ängslan i jungfrusjäl
du såg ängelens vingar glimma
och hörde hans röst: »Maria hell!
Ur ditt sköte all världen skall frias,
ty under ditt hjärta i torftigt tjäll
skall du bära ditt folks Messias!»

Maria! Maria! Hvad sällsam brand
i din blick! Är det drömmarnes skimmer?
Ser du konungar tvänne från Österland
på knä mellan spiltans timmer,
se'n i gyllne skålar sin hyllning de bragt
med myrrha och doftande kryddor,
medan stjärnan, som ledt dem, strålar i prakt
öfver Betlehems sofvande hyddor?

Maria, Maria! Står för din håg
den dag då i lyssnande ringen
af vise i templet din gosse du såg
förklara de heliga tingen?
Allt dunkelt på thorarullarnes grund,
som trotsat de skriftlärdes hjärnor,
där blef vid ett ord från en gossemund
till klarligt skinande stjärnor.

Maria, Maria! Du ler så blidt.
Dina drömmar vida sig våga.
Du ser din son i patriciers midt
i en kejsares purprade toga.
Smaragderna gnistra i hans diadem
och rubinerna rödt i hans bälte.
Och jordens konungar kyssa det bräm
som bäres af Israels hjälte.

Maria, Maria! Hvi blef du så blek
och hvi darrar din sömnad i handen?
Se korset! Se korset! Från hyllarnes lek
din son trädt till fönsterranden.
Där har han sträckt armarne ut, en stund
att hvila från arbetets möda.
Och svart tecknar skuggan på golfvets grund
ett kors mot det tegelröda.

Maria, Maria! Aldrig din son
skall bära cäsarernas spira.
Kring hans blodiga äne vid hopens hån
skall en törnekrona man vira.
Men signadt dock korset! Ifrån dess trä
skall en suckande värld befrias,
och all jordens folk skola böja knä
i bön inför korsets Messias.

STEN GRANLUND.

I JULETID.

NU ÄR det jul igen. Redan i flere veckor
ha stadens buller och arbetsvimmel för-
dubblats. Brådska har rådt öfverallt, både
ute och inne, på gatorna, i fabrikena, på
syateliererna, i bodarna, i hemmen. Och
barnen ha räknat dagarne och längtat.

Men det är icke endast barnen, som längtat.
Nog har väl mången, som från tidigt på
morgonen till sena kvällen stått i en butik
och betjänat otåligt pockande eller retsamt
långsamma kunder, mången, som dag och
natt suttit böjd öfver symaskinen, mången,
som skurat och fejat, bakat och stökat och
mången, som känt det tröttsamt bara att
tänka ut passande julgåfvor och köpa dem
— nog har väl mången af alla dessa längtat
efter julen. Antingen det nu varit med kno-
tande otålighet eller tålmodig undergifvenhet
— väntat och längtat ha de allesammans

De flesta vilja nog icke erkänna det. »Inte
bryr jag mig om julen, det har jag för länge
sedan vuxit ifrån» — säger en. »Inte kan
jag glädja mig öfver att det blir jul» —
säger en annan. — »Jag är för fattig för
att kunna ha det trefligare då än eljes. Man
får några dagars hvila från arbetet och det
kan vara rätt skönt, men så har man i stället
ingen förtjänst.» — Andra påstå, att de fira
jul bara af gammal vana. De ha julklappar,
julgran och julmat, de gå i julottan och gifva
gåfvor åt de fattiga, men inte för att det
gör dem glädje. Nej, för all del. Det är
bara af gammal vana de göra det, påstå de.

Men jag undrar ändå, om det hjälper att
de göra sig kalla och likgiltiga och söka för-
härda sina hjärtan mot julens stämning. Ty
om de också icke fråga efter julens religiösa
betydelse, om de fira den endast som en världs-
lig högtid eller om de alls icke fira den, utan
låta hvardagligheten trycka ner dem då lik-
som annars — så kunna de säkert icke undgå
att märka att det är jul, att det vid juletid
ligger något visst i luften, något, som kan
tina upp frusna känslor och väcka hopp på
nytt i sorgsna hjärtan. De kunna icke und-
gå att märka att det ligger glädje i luften.

Det är som strömmade denna glädje emot
en därute på gatorna, där människorna skynda
om hvarandra med julgranar och paketer.
Den tindrar ur barnens blickar, där de stå
utanför de upplysta bodfönsterna, och jul-
ljusen, som då helgen börjas tändas i fattig
som i rik mans hem, tala också om glädje.
Och när sedan all brådskan och allt bullret
stannat af och stjärnorna blinka i julnatten
och klockorna ringa på juldagsmorgonen, då
är det ju om glädje som de förkunna oss

Är det icke underligt att tänka, att det
icke är endast i vår stad, icke endast i vårt
land, utan rundt om i världen, både i de
länder, där snön ligger hvit och norrskenet
flammar, och i de länder, där solen lyser,
träden stå gröna och det är sommar året om,
som det nu råder julstämning och julglädje?
Julen firas ju med mer eller mindre högtid-
lighet och med olika seder i olika länder, men
är det icke upplyftande att tänka att öfver-
allt, där julen firas, där är det samma känslor
af glädje som värma människornas hjärtan
och förena dem i ett stort brödraskap? Män-
niskor af olika folkslag, som icke förstå hvar-
andras språk, de hvita och de svarta, män-
niskor af olika samhällsklasser, furstarne i
palatsen och tiggarna på gatorna, barnen,
ungdomen, åldringarne, alla förstå de julens
språk, till dem alla är det samma glada bud-
skap, som juldagsmorgonens klockor ringa ut öfver
stad och land. »Frid på jorden!» — ringa
de. »Frid på jorden!»

Nyttiga Julklappar för Barnen!

Barnkläder.

M. BENDIX

16 Regeringsgatan

och

5 Sturegatan.

Du skyndar måhända i den tidiga morgon-
stunden till det festligt upplysta templet i
staden eller du färdas kanske i släde öfver
snöhöljda landsvägar vid skenet af flammande
bloss till en liten enkel landskyrka, och du
känner dig högtidligt och andäktigt stämd
vid klockornas klang. Du vet att de sjunga
om glädje för enhvar och frid på jorden.
Men du vet också, att det fins mången, mången,
som icke erfar någon glädje, mången, som
vrider sig i plågor på sitt sjukläger, mången,
som svälter och fryser och icke har tak öfver
huvudet. Du vet att därute i världen kämpa
krigshärar och folken ligga i tvist med hvar-
andra, under det att öfverallt på jorden de
enskilda människorna i hat och afund och
själfvisk kamp för brödet eller äran strida
mot hvarandra och förtrycka hvarandra. Och
budskapet om glädje och frid på jorden be-
traktar du kanske som ett gammalt talesätt,
som ingen tror på, eller som en vacker dröm,
som aldrig kan bli verklighet.

Det är nog många, som tänka så, som le
åt den vackra drömmen och anse det omöj-
ligt att det skulle kunna bli frid här, där
det finns så mycken gråt och synd och skam
och nöd och där allt tycks vara så orättvist
fördelat både för de olika samhällsklasserna
och de enskilda människorna. Det finns många,
som se med likgiltighet eller hopplöshet på
alla sträfvanden för förbättringar och refor-
mer, som resonera som så, att det hjälper så
litet allt det som göres för att hjälpa de
lidande och förtryckta, ty fattigdom, elände
och orättvisa kommer det nog ändå alltid att
finnas. »Hvad tjänar det till att bråka» —
säger några. »Låt hvar och en sköta sig själf
och sörja för sig bäst han kan, att den starka-
ste råder, kan ju ingen hjälpa, så har det
alltid varit!» Andra inse att det behöfs stora
genomgripande förändringar, som skulle med-
föra arbete, uppoffringar och förödmjukelser
för dem, som nu kanske ha det godt och be-
kvämt och ära och anseende. Världen skulle
ju nästan bli upp- och nedvänd, om det skulle
bli riktig rättvisa, och det kan det ju aldrig
bli i alla fall. Andra åter se med förfäran
på yttringar af sedeslöshet och råhet, skaka
bekymmersamt på huvudet öfver ungdomens
fördärf och öfver upproriskheten och frihets-
begäret hos folket och den allt mer försvin-
nande aktningen för auktoritet och religion.
»Världen blir sämre och sämre,» sucka de.

Men ännu finns det sådana, som tro på det
godas seger och på möjligheten af att det en
gång skall bli frid på jorden, och sådana, som
gjort till sin uppgift att arbeta för fridsdröm-
mens förverkligande. Den ene tror att detta
sker bäst genom folkens afväpnande, genom
afskaffandet af alla krigshärar, den andre me-
nar att det är genom införandet af sådana
lagar och förändringar, som gifva människorna
mera frihet och skydda dem för andras öfver-
grepp, den tredje att det är genom all egen-
doms fördelning, genom fullständig jämlikhet

Amerikanska Galoscher och Snow-Boots äro bäst och elegantast!

**Lanolin-
Sana-Tvål.**

garanterad ren, neutral,
mild och öfverfet.

Bästa Barntvål!

25 öre st.

Grumme & Son
Stockholm.

mellan alla samhällets medlemmar, som friden skall vinnas. Några anse att det förnämsta af allt är att sprida upplysning och bildning till de arbetande klasserna, andra däremot att återgåendet till ett naturenligt och enkelt lefnadssätt är det enda och rätta medlet för att skapa frid och lycka på jorden.

Alla arbeta de för samma mål, men ofta missförstå och motverka de hvarandra, strida om åsikter och arbetssätt och glömma, att de i grunden vilja detsamma. De glömma att friden aldrig skall kunna komma endast genom den ena eller andra förbättringen, utan genom samverkan mellan alla goda krafter. Ty friden kommer icke genom yttre medel, utan därigenom att människornas hjärtan förändras, så att de lära sig förstå att de alla äro bröder. Friden kommer endast genom kärlek, och det är budskapet om denna kärlek, som kan besegra all ofrid, som julen bringar oss.

Gör dig icke kall och likgiltig! Låt julens stämning gripa dig! Se inte med hänfulla, missnöjda eller afundsamma blickar på glädjen omkring dig! Lär dig förstå att julen är kärlekens tid, framför hvarje annan, den tid, då våra hjärtan så väl som våra börsar böra vara mera öppna än eljes. Det är ju icke underligt att vi främst vilja glädja dem vi hålla af. Men när personer, som äga all möjlig lyx, som hafva öfverflöd på allting, öfverhoppa hvarandra med julklappar, när barnkamrarna i de rika hemmen fyllas med dyrbara leksaker, för hvilka pris en fattig familj kunde lefva i veckor, medan ofta den enklaste och billigaste leksaken är den, som faller de små mest i smaken, då kan man inte låta bli att tänka på de många, som svälta och frysa, åt hvilka man kanske gifvit en bråkdel af sitt öfverflöd, och sedan känt sig ofantligt välgörande och barmhärtig.

Och när julglädjen tar sig uttryck i lukuliska kalaser, i ätande och drickande och festande, när rika familjer under helgdagarna ställa till den ena bjudningen efter den andra, så att tjänarna under julen hafva mera arbete än någonsin, då kan man icke undra på ätt det, trots alla julklapparna och all den goda maten och festerna, icke kommer någon glad stämning, utan kanske bara trötthet och missnöje i sinnena.

Julglädjen, borde den icke bestå i enighet och kärlek och omtanke för andras väl, borde den icke kunna lyfta våra sinnen öfver hvardagligheten och komma oss att tro på och efter förmåga verka för, att ordet om frid på jorden icke endast blir en vacker helgdagstänke, utan en drifkraft i det verkliga livets förhållanden, ett lefvande hopp, som förenar människor och folk?

GERDA MEYERSON.

FRÅN KYRKOR OCH KLOSTERGÅRDAR I FLORENS.

DET ÄR söndagsafton i Florens. Gatorna äro fyllda af en mjukt sorlande människomassa. De prata, skratta, gestikulera på detta behagliga dämpade sätt, som ger en sådan obeskriflig charme åt italienskt gatulif. Luften är fylld af mummel och färgad matt röd af den nedgående solen, ädla rena linjer stå emot den dunkla himlen, klockor klinga. Dömens grellt svarta och hvita marmor förlorar i mörkret sin oroliga karaktär och står som en ofantlig massa med väldiga konturer.

Jag vandrar igenom gatorna till Piazza San Lorenzo och ser kyrkdörren stå öppen, vaktad af två män i hvita kåpor med hättorna neddragna för ansiktet och facklor i händerna. Här är således en begrafning. De äro medlemmar af Misericordias brödraskap och lära i själfva verket vara hederliga och prosaiska borgare, som enligt ordningsregler, nedärfda från 1300-talets pesttider i Florenz, tjänstgöra vid sjuktransporter och begrafningar — här i mörkret med flammande facklor och ögonen stirrande ur hättans runda hål se de ut som hemska spöken.

När jag väntat en stund bland lökdoftande lazzaroner och stirrat mig trött in i kyrkans svarta djup, träder där ut en procession af Misericordiabroder, bärande facklor, och en oändlig rad af präster och korgossar med vaxljus i händerna. Allvarligt och hastigt gå de öfver torget och försvinna. Men den döde, hvar är han?

Jag går upp, tänder mitt ljus och glömmar »transporten», som ej blef af.

Så får jag höra stilla sång under mitt fönster, lutar mig ut och ser.

Vikande in på piazzan från en sidogata kommer ett långt tåg med fladdrande facklor och sjungande präster. De ha varit och hämtat den döde. Långsamt gå de öfver torget, bärande en kista mellan sig, höljd med ett guldstickadt kläde. Den entoniga, tröstlösa sången tyckes verkligen vara det rätta uttrycket för livets bortgång, tungsint och färglös som den är. Nu gå de in i kyrkan, de sista gestalterna försvinna i det röda, flämtande ljuset och sången dör innanför stenmurarna.

När de så komma ut igen efter en stund, har det hela förlorat sin högtidliga och djupt melankoliska karaktär.

Misericordiamännen få brådt att lyfta kistan på den väntande vagnen, och för att ej generas af hättan, ha de slagit denna tillbaka och likna nu verkligen i sina hvita dräkter beskäftiga husjungfrur, som skynda sig att få i ordning. Det måtte ha varit en betrodd och ansedd man, den döde, ty kolossala kranisar med band i granna färger och förgyllda inskriptioner samt en del blomsterdekorationer i form af lyror m. m. bäras ut. De tagas nu af sina ställningar och blommorna läggas in i vagnen, under det att flinka tjänsteandar springa åt ett annat håll med stöd och träribbor.

Omsider är allt i ordning, facklorna släckas och vagnen rullar hastigt ut från piazzan.

Så blir det tomt och stilla. San Lorenzos tunga portar läsas igen och utanför stå endast några munkar kvar och resonera, under det de bjuda hvarann på något ur en dosa. Jag tror att det var snus.

*

Att drömma bort en skymningsstund i en aflägsen vrå af Santa Maria Novella, medan dagsljuset flyr och prästerna mumla sina böner,

kan nog ha sitt stora behag. Glasfönstren glöda i halvmörkret med sina tusen färger och altarets många vaxljus glimma. Man ligger på knä, ber och mumlar rundtomkring, tiggare, munkar, fattigfolk och förnämna damer, alla böjda öfver bänkarna och bedöfvade af mörkret, rökelsen och tunga tankar.

Uppe i hvalfven dröjer ännu en smula trist och grått dagsljus. Som en mulen och nykter hvardag sluter det sig öfver kyrkans mystiska dunkel.

Och dock söker blicken dit. Det tröttnar, det tunga halvmörkret, det lägger sig som bly på hjässan, det söfver de klara tankarne, det bedöfvar handlingskraften. Man föres hän på okända vägar, där marken icke bär under fötterna och luften är kväfvande. I skönhetsmättade drömmar skulle man kunna komma så långt från verkligheten, att man aldrig fann den igen.

Nej, låt mig åter komma ut i dagsljuset och andas luften under en klar himmel! Här drages jag af mystik och sinnesbedöfvande skönhet bort från lifvet.

Så går jag morgonen därpå i Santa Maria Novella. Hvar är den tryckta stämningen från i går?

Här är fest, här är solsken, glasfönstren glittra som briljanter, brytande tusen solstrålar i sina rubinröda och guldglänsande rutor. Se, den långa regnbågsfärgade solstripan, som på en väg af glänsande dammkorn dansar ned på golfvet, i farten rörande med sina lätta vingslag vid en tiggares smutsiga hufvud.

Hur Ghirlandaios fresker stråla lefvande och klara! Där gå de däruppe på muren, 1400-talets människor i sina vackra dräkter — de tala, de le, de välsigna och mörda.

Se hur värdigt hon kommer på besök, den sköna florentiskan Giovanna Tornabuoni för att lyckönska den heliga Elisabeth till den stora händelsen, Johannes Döparens födelse. Att det ligger halftannat årtusende mellan deras vistelse här i världen försvagar icke alls verklighetsintrycket. Hon bär hufvudet högt på den smala, fina halsen, profilen är ren och munnen barnsligt allvarligt slutet. Håret ligger väl upplagd i en tjock flätning i nacken och vid tinningarne hänga några lockar, väl ordnade och glänsande. Händerna, fasta och hvita, ligga slutna i hvarandra, den gyllne brokaden faller i styfva veck kring den unga kroppen. Några väninnor följa henne, men man ser att hon är född att gå först.

Jag måste nu tillstå, att Santa Elisabeth ser ganska gammal och medfaren ut, klädd som hon är i en grå och särdeles tarflig mantel, me uttrycket i ögonen är så tacksamt och stilla förväntansfullt, att man förlåter Ghirlandaio, att han unnat henne så liten yttre prakt.

Högt uppe under hvalfvet dansar Herodias' dotter sin ödesdigra dans i dunkelblå kjortel. Det lysande bordssällskapet har tiden förvandlat till bleknade skuggor. I århundraden ha de suttit vid det festligt dukade bordet, druckit sitt vin och sett på de lätta stegen, som betalades så dyrt.

Och där nere till vänster har »den allra heligaste Jungfrun» nyss kommit in i den syndiga värld, där hon hade en mission att fylla. Hennes mor halfligger på en tronliknande bädd och ser med glad intresse på, hur ett par unga kvinnor sköta om den lilla. En annan håller varmt vatten — man ser hur det ångar — i en stor mässingskruka. Jungfru Maria skall ha sitt första bad och allt är väl och omsorgsfullt ordnad.

Så ha de fått sina bilder att lefva, de store

Praktiska Husmödrar!
Kommen ihåg att förse Eder med

LACAVE'S VINER!

Särskildt framhålles **Marsala, Madeira & Portvin** från 1,35 pr hel but. med glas.

renässansmästarne, kärleksfullt och troget återgifvit lifvet omkring sig och fyllt det med legendens lif. Med diktarens fantasi ha de sett på det hvardagliga och skapat oförgångliga konstverk genom sitt oförtrutna och tåliga arbete.

*

Santa Croce är de stora männens kyrka och kallas med skäl Italiens Panthéon. På monumenten läser man namnen: Michel-Angelo, Dante Alighieri, Galilei, Rossini, Alfieri, namn, som stråla af sig själfva, utan hjälp af monumenter och sörjande genier. De gifva åt alla dessa olikartade mer eller mindre goda kompositioner i brons eller marmor en glans och ett intresse, som adla dem till mer än hvad de äro.

Men dessa känna alla. Jag vill veta något om de okända, d. v. s. de för mig som främring okända, som hvila under loggian på den vackra klostergården. En art låga, buskformade cypresser, omgifna af små skära rosor, bilda en allé och på gräsplanens midt sitter ett eller annat helgon och lyfter en varnande hand åt mänskligheten. Det högtidliga i hans gest störes något af att han är så svartrandig i ansiktet af väder och vind.

Så går jag och ser på alla dessa minnesvårdar, resta öfver okända människor af någon eller några, som älskat dem. Mina ögon glida från den ena marmorplattan till den andra, så som de sitta infällda i väggen, och jag trampar på namn, ingrädda i stenen. De äro ju alla spåren af ett människolif och ett öde.

»Guiseppe Sabatelli, florentinare, en målare med verkliga dygder och stort rykte. Från hans vänner med tårar.»

Han ligger orörlig i hvit marmor på en katafalk. De knotiga händerna äro lagda öfver hvarandra på mantelns fallar och det magra, insjunkna ansiktet har ett uttryck, som vore det ännu lefvande genom de halföppna ögonen. Lockarne ligga prydligt ordnade på den broderade kudden och korset är sorgfälligt lagdt tillrätta på hans bröst.

Det är icke något stort konstverk, men det ansiktet säger mig något. Den breda, starkt byggda pannan talar om intelligens, den något framskjutna underläppen och en rätskuren haka om energi. Men så är där en linje omkring läpparne, som vittnar om djup smärta och resignation. Den linjen för ett talande språk omkring en för alltid sluten mun, som icke skall klaga eller le mera, och jag tycker mig se en ännu lefvande ande med brinnande längtan blicka ut genom de stela pupillerna emot ett oändligt fjärran.

På en pelare bredvid står en byst af en ännu ung och ganska vacker kvinna. Och man läser, att »här hvilar sig efter ett kort lufs långa sorger Idda Schifoni, nata Botti, Pittrice Romana — — Cara donna e infelice.»

Hon var älsklig och olycklig och fick dö ung, således mindre olycklig än de flesta, som under ett långt lif tyngas af sorger.

Du är icke att beklaga, Idda Schifoni!

Och där öfver ett stort monument: en ängel med traditionella vingar och nedvänd fackla, läser jag:

»A la mémoire d'une femme, qui fut tendrement aimée.»

Hon heter Nathalie Simonis och det står E. Simonis som signatur ned i kanten på marmorplattan.

Måhända var hon hans hustru och han skulpterade och reste denna minnesvård både för att hedra henne och för att skingra sin sorg. Brandes säger ju någonstades: »Den högsta kärlek är en smärta, som vi lindra genom att uträtta något för det vi älska.»

Jag står och ser på det vackra monumentet

och undrar hvem hon var. Var hon ung eller gammal? Var hon vacker? Var hon lycklig? Hon är dock icke att beklaga. I lifvet var hon »tendrement aimée», efter döden hvilar hon på Santa Croces klostergård.

*

Man bör gå i San Marco en dag som denna. Då murarne inne på klostergården stå bländande hvita i solskenet mot en italienskt blå himmel och den jättestora Libanoncedern, som står midt på gården, tyckes breda ut värme och skugga på samma gång.

Jag tror denna klostergård är en af de vackraste i Florens. Den är icke stor, men till den grad harmonisk. Det ser ut som om den tegeltäckta loggian kring den fyrkantiga gården, de väl afvägda proportionerna i byggnaden, pelarne, den stora cedern vuxit sig tillsammans i orubblig harmoni, som om det hela skulle ha sugit i sig Beato Angelicos milda och fridfulla ande på samma gång som det rymmer hans verk på sina murar.

Innanför klostergården ligger Sala di Capilolo, där hans »Korsfästelse» upptager ena långväggen. Och jag förstår, att hans samtid trodde att han målade med hjälp af änglar, när jag ser de ljusa, klara färgerna, som skina i dunklet, uttrycken hos dessa helgon, som omgifva korset, alla med ömmaste hängifvenhet, tillbedjan och stilla sorg, fria från lidelse och präglade af öfverjordisk klarhet.

En trappa upp ligger den mängd af celler som Fra Angelico dekorerat med helgonlegender och smyckat ur sin ljusa milda fantasi. Längst fram ser man de rum, mellan hvilkas murar den fanatiska dominikanern Savonarola framlefde några år af sitt lif, innan han blef bränd.

Men när jag från de skumma cellerna med sina helgonbilder, halft frysande af den kyliga atmosfären därinne, stiger ut på klostergården och ser solen lysa på en grupp cinnoberröd salvia och en bjärtgul oleander, så känner jag en djup tacksamhet mot den nuvarande tiden, som låter oss vara människor med varmt blod och frisk vilja i stället för bleka helgon, som ansågo det för sin högsta lycka att af fri vilja linda martyrkranen kring sina hufvud.

*

Det är »alla dödas dag» och ljus skola tändas på alla grafvar. Följ mig därför i skymningen upp till San Miniato al Monte och se hur Florens sörjer sina hänsöfna.

Vi gå utefter Arno, passera öfver Ponte delle Grazie, leta oss fram genom några smågator och börja så stiga uppför en oändlighet af trappor, på båda sidor omgifna af cypresser och murar. Det är en verklig folkvandring, upp och ned myllrar det svart af människor,

Men när man väl kommit dit upp, spanar man förgäfvets efter den sorgliga stämningen. Det är alls icke sorgligt, tvärtom, det har karaktären af en folkfest. Nu kan det bero på själfva kyrkogårdens festliga utseende. Öfverallt hvit marmor, hvita marmorkapell med röda marmorinläggningar, hvita marmorkors, hvita marmoränglar. Öfverallt hänger det kranor med röda och hvita porslinsrosor — de hålla sig ju friska — kranor af färgade glaspärlor och massor af friska, lefvande Chrysantemum, hvita, röda, gula. Och de små blinkande ljusen fördystra det icke. Deras skimmer ökar det festliga och gör det hela gladt och inbjudande.

Kyrkogården är byggd i terrasser och en oändlig ström af människor rör sig upp och ned för trapporna. Det tyckes egentligen vara det borgerliga och det fattiga Florens, som har sina döda häruppe eller åtminstone be-

Nyttig julkapp åt den studerande ungdomen.

Experiment väcka intresse för kemien och förtydliga dess grunder.

Wilhelm Beckers Skollaboratorier, 57 cm. höga, 33 cm. breda och 16 cm. djupa ekskåp, prydliga och synnerligen praktiskt inredda med såväl kemikalier som diverse utensilier.

Innehåll: Natriumkarbonat, Kalisalpeter, Klorbarium, Kaliumbikromat, Järnvitriol, Klorhydrat kali, Blodut-salt gult, Blodutssalt rött, Svafvelsyra, Salpetersyra, Salisyra, allt i glasburkar och flaskor med väl inslipade proppar.

Sprutlampa, Proför, Retort, Gasutvecklings-flaska, Afunstnings-skålar, Mensur, Glaskolfvar, Glasstrålar, Glasstafvar, Glasbägare, Blaströr, Gummislang, Lackmuspapper, Filterpapper

Ställningar till retort, proför och skålar.

Allt väl ordnad och inpassad på bestämda platser.

Pris kompl. kr. 35:—.

Wilh. Becker.

Kungl. Hofleverantör. STOCKHOLM.

söker dem på denna dag — där är ju en mängd af kapell med lysande namn, men publiken häruppe är icke lysande. Det är arbetare i söndagskläder, sömmerskor, tvätterskor, blomsterförsäljerskor med nätta kläder och bara hufvuden, det är gubben, som steker kastanjer i Via Ricasoli, det är burgna handtverkare med barn och korpulenta fruar, det är också några, men ej många af Florens' unga eleganter, som höra hemma på Via Calzaioli.

Ibland lysas vimlet upp af ett par bländande sköna ögon eller en stolt och regelmässig profil.

Men de gråta icke eller sörja, alla dessa, de sköta om sina grafvar, tända ljusen, ordna blommorna, le och prata. Ibland ropa de beundrande, då de se en ovanligt vackert smyckad graf.

Det är ju också härligt häruppe. Och när jag från den öfversta terrassen skådar ned på den hvita blomsterprydda grafgården med sina små flämtande ljus och där nedanför den sköna staden, bestrålad af solnedgångens röda skimmer, omgifven af de blå och violetta bergen, när jag ser cypresserna allvarligt resa sig mot en rosenfärgad himmel, ser vinet glöda på murarne och hör, hur luften fylles af aftonklockornas klang, så tänker jag stilla för mig själf, att här har skönheten förmått själfva döden att förlora sin udd.

ALICE NORDIN.

ÅRETS FREDSPRISTAGARE W. RANDAL CREMER.

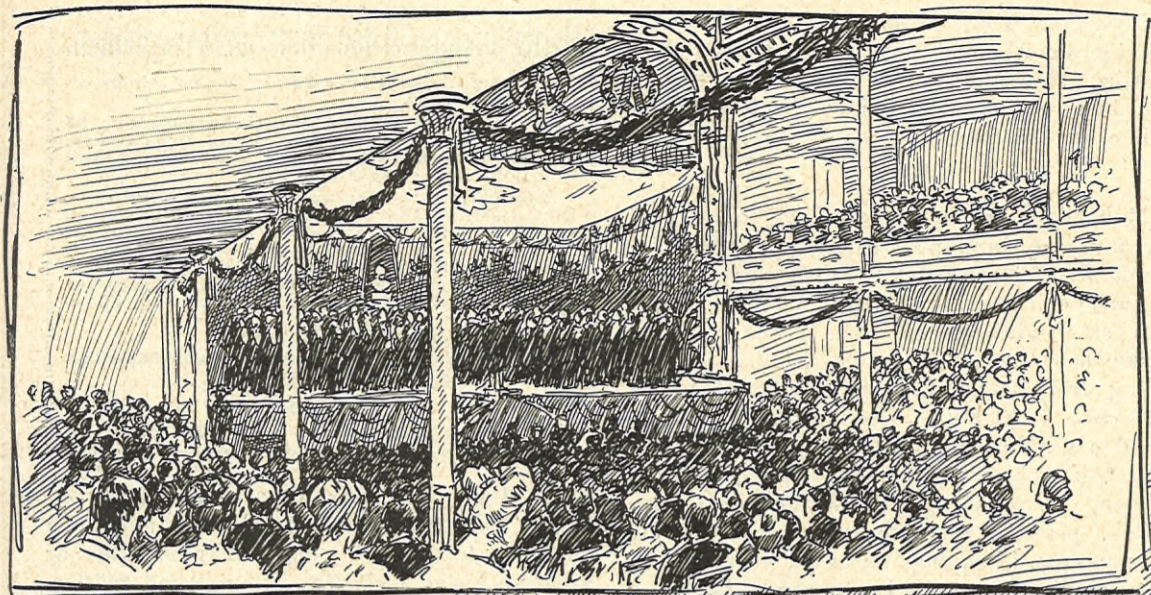
EMOT ALLMÄNHETENS förmodan blef det ledamoten af engelska underhuset William Randal Cremer, som i stället för fru Bertha von Suttner denna gång eröfrade det Nobelska fredspriset.

Cremer har länge deltagit i fredsarbetet, och hans namn är fäst vid flera af de mest framträdande händelserna i rörelsens historia.

Den man, som nu hedrats på detta sätt, var ursprungligen kroppsarbetare, och som sådan kom han att intaga en ledande ställning inom Workmans Peace association, arbetarnes fredsförening, som grundades den 25 juli 1870 af medlemmar af reformligan, en stor organisation af arbetare i London. Under Cremers skickliga ledning fick denna fredsförening stor anslutning och hade inom kort lokalafdelningar öfver hela landet.

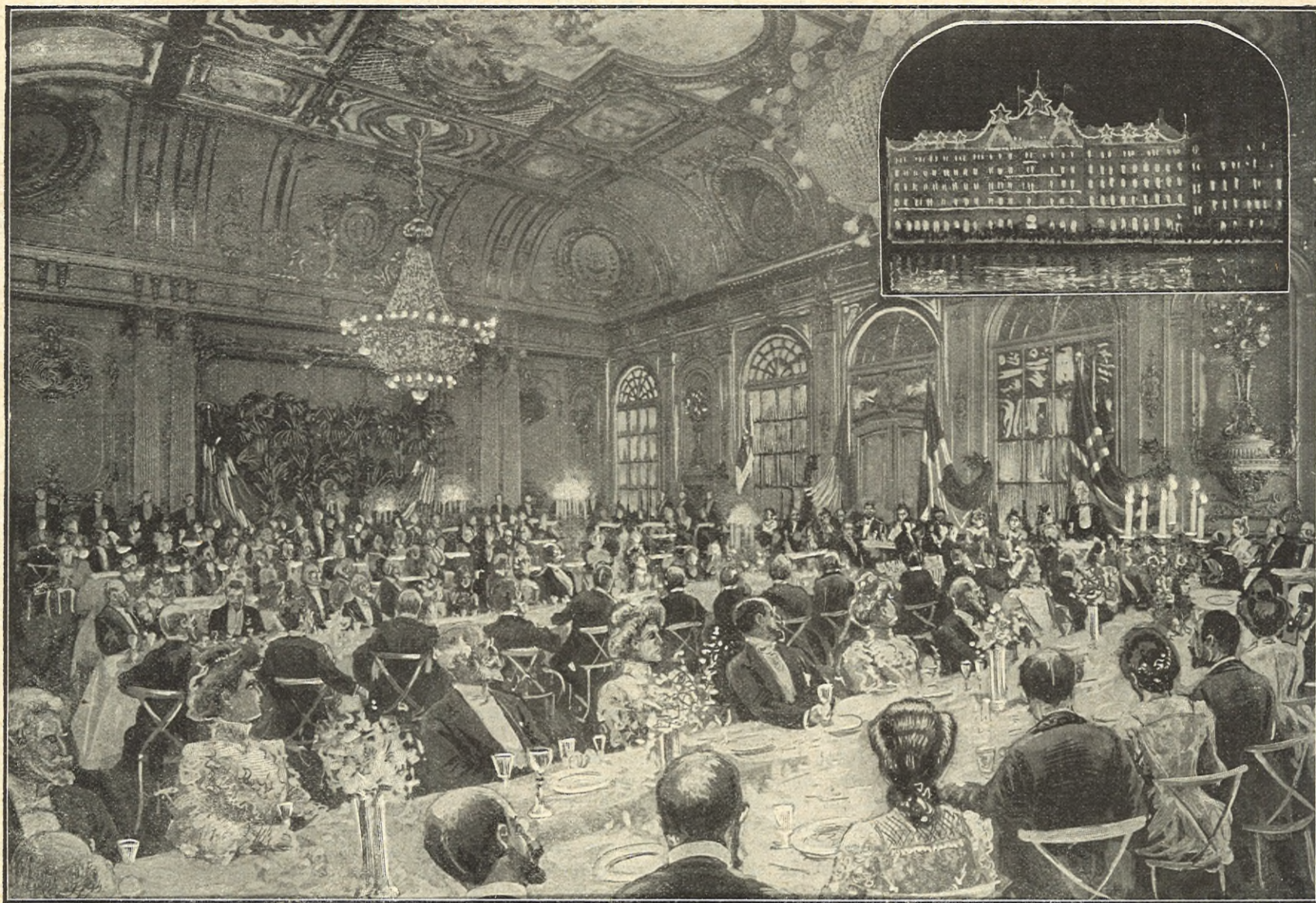
Efter någon tid fick Cremer plats i parlamentet, där han gång på gång framkommit med betydelsefulla uppslag, i syfte att sätta rätten i våldets ställe i mellanfolkliga tvister. Han var en af de män, som hösten 1887 från England begäfvos sig öfver hafvet för att till Förenta staternas president och kongress öfverlämna en af 270 engelska parlamentsleda-

FRÅN NOBELFESTEN Å MUSIKALISKA AKADEMIEN. BJÖRNSTJERNE BJÖRNSSON MOTTAGER UR KONUNGENS HAND DET LITTERÄRA NOBELPRISET. KRETSEN NÄRMAST HUFVUDPERSONERNA, FRÅN VÄNSTER TILL HÖGER: D:R C. D. AF WIRSÉN, PRINS EUGEN, KRONPRINSEN, PRINSESSAN INGEBORG, HERTIGINNAN AF DALARNE, PRINS CARL. DÅR BAKOM PROFESSORERNA ARRHENIUS OCH BECQUEREL. TECKNING FÖR IDUN AF D. LJUNGAHL.

DEN STORA NOBELFESTBANKETTEN Å GRAND HOTELL. TECKNING AF HJ. ENEROTH. A. BLOMBERG FOTO.

möter undertecknad adress, gående ut på bildandet af en ständig skiljedomstol för biliggande af möjligen uppkommande tvister mellan de båda anglosaxiska nationerna.

I öfver 30 år har Cremer nu varit sekreterare i den engelska fredsförening, som han han ägnat sina bästa krafter. Denna antog 1888 namnet International Arbitration League och bortlade därmed hvarje klasskaraktär. Som redaktör af ligans tidning, The Arbitrator, har han kraftigt bidragit att främja skiljedomssaken, som är hans stora lidelse och som han i upprepade upprop till Europas arbetare sökt få fram äfven på de sociala stridernas område.

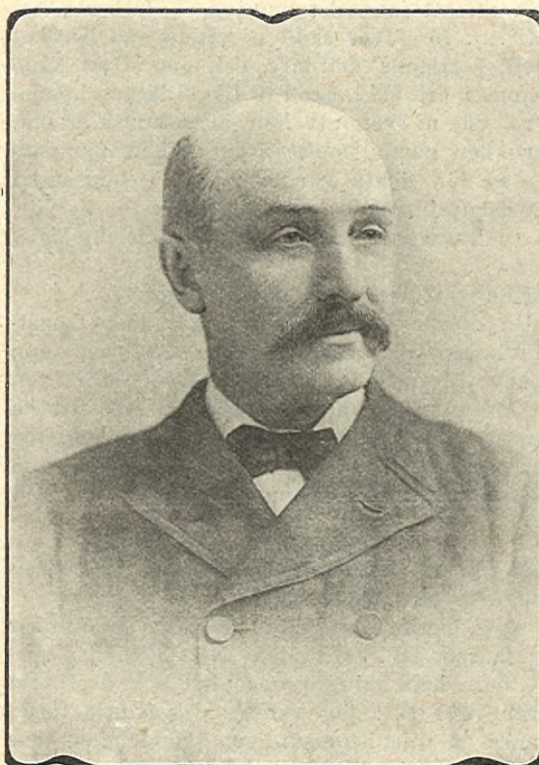
Han är dessutom en af upphofsmännen till de interparlamentariska konferenserna, hvilka ledande män tidigare fått mottaga det Nobelska priset, och har varit personligen tillstädes vid alla möten som hittills hållits.

NOBELDAGEN.

NOBELSTIFTELSENS HÖGTIDSDAG, den 10 december, fick i år om möjligt en högtidligare prägel än vanligt, särskildt därför naturligtvis, att en vår egen landsman, såsom vi redan i förra numret meddelade, hugnades med ett af de stora Nobelprisen. Men stämningen blef ock därigenom djupare och varmare, att en liknande utmärkelse tillföll såväl en representant för vårt broderland Norge som ock en representant för vårt besläktade grannland på andra sidan Sundet.

Dagspressen har redan så utförligt redogjort för gången af hela, denna högtidlighet, att vi

här inskränka oss till att hänvisa till den i detta nummer införda teckningen af D. Ljungdahl, hvari hufvudbilden framställer den kanske intressantaste poängen från festen i Musikaliska akademien, nämligen den då Björnstjerne Björnson, efter d:r C. D. af Wirséns formfulländade och varmhjärtade tal till den store norske skalden,

ÅRETS FREDSPRISTAGARE, DEN ENGELSKE PARLAMENTSLIEDAMOTEN W. RANDAL CREMER.

af h. m:t konungen mottager sitt Nobelpris. Att den af Björnson författade »Ja, vi elsker» — »skönare folksång äger intet land på jorden», sade Wirsén i sitt anförande — af kören här-efter uppstämdes och under djup rörelse åhördes, föll sig så naturligt, liksom ock att det hela afslutades med »Ur svenska hjärtans djup».

Par Bricolerkören utförde under dir. Åkerbergs ledning äfven Alfvéns »Här är landet» och A. Rubensons »Korsfarersång».

Vidare meddela vi bilder från den lysande bankett, som gafs för pristagarna å Grand hotells stora festsal omedelbart efter prisutdelningen, samt från den uppvaktning, hvarmed Stockholms studentkårer i måndags middag hyllade Björnstjerne Björnson och hvarvid deltog Medicinska föreningen, Stockholms högskolas studentförening, Tekniska högskolans elevkår, Veterinärelvföreningen, Farmaceutiska institutets elever samt Skogsinstitutets elevkår.

DIAMANTKORSET. EN UNGDOMSNOVELL AF DANIEL FALLSTRÖM.

(FORTS. FR. FÖREG. N:R.)

VÄL blifven ensam, gick markisen med ansträngande af sina krafter fram till en stol vid bordet och föll tungt ned i den. Några få timmar hade gjort markisen många år äldre och de pinsamma känslor, han nu erfor, bröto hans återstående krafter. Han hade lidit otroligt af brytningen med Jean Bernard, då han ännu i djupet af sitt hjärta hyste vänliga känslor för sin forne kammartjänare och bittert

sörjde öfver, att denne öfvervunnits af frestelsen och bestulit honom, men mest hade det kostat på honom att dölja allt detta och låta världen tro, att Jean Bernard var honom fullkomligt likgiltigt, ja, att han föraktade honom. — Så kom upptäckten af dotterns böjelse för tjufvens son öfver honom som ett åkslag och det grämde honom djupt, att ätten Marimars ära fordrade, att han skulle sköfla sitt barns lefnadslycka. — Men icke nog härmed! Så började han fråga sig själf, om Jean verkligen var den skyldige, om ingen annan kunde hafva stulit det oskattbara diamantkorset. Men hvilken? . . . hans hustru?! Ja, han var nog eländig att för ett ögonblick tro detta för att strax därpå fälla ångerns tårar öfver misstankar, som skymfde minnet af den döda hustrun. Och nu till sist anmälde man för honom en främling, som sade sig känna historien om diamantkorset. Hvem var då denne okände jude? Skulle äfven han förklara Jean Bernard skyldig, eller skulle han utsäga detta ord om en annan . . . kanske om sig själf? Markisen kände alla dessa frågor storma in på sig, han skakade därvid blott på hufvudet och kunde icke besvara en enda.

Salsdörrarne slogos nu upp och Natan Levy inträdde stilla som en skugga, anmäld af Pierre, som sedan drog sig tillbaka och stängde dörrarne.

Den franske ädlingen och den israelitiska köpmannen befunno sig allena med hvarandra.

Den förre reste sig och sköt fram en stol, i hvilken han med en gest bjöd främlingen att taga plats, men denne blef stående, och ej en muskel rörde sig i det bleka, högtidliga anletet. Markisen drog sig förlägen tillbaka och frågade i en dröjande ton:

»Hvad förskaffar mig nöjet af ert besök, och med hvem har jag den äran att tala?»

Den tillfrågade trädde markisen ett steg närmare och sade:

»Med Nathan Levy, konsthandlare från Nizza.»

Markis de Marimar bugade sig stelt och bjöd ännu en gång sin gäst att taga plats i den åt honom framsatta stolen, men den judiske konsthandlaren efterkom icke heller nu inbjudningen, utan gick i stället fram till bordet, tog ur fickan på sin vida, svarta kaftan ett skrin af ebenholtz, nedsatte det på bordet, och drog sig sedan tillbaka, noga iakttagande slottsherrens uppförande vid åsynen af det lilla skrinet, som var ett mästerstycke af träsnideri och ciseleringskonst. Med ett sådant utrop, som man uppger, då man återfinner en gammal, länge som död begråten vän, kastade sig markisen öfver det, tog det mellan sina darrande händer och beskådade det från alla håll, medan han höll det tätt framför sina ögon. Slutligen ställde han det ifrån sig, närmade sig den gamle juden och frågade i en undertryckt ton, i det han pekade på skrinet:

»Inte sant, herr Levy, Jean Bernard sålde det där åt er för många år sedan?»

Juden skakade nekande på hufvudet, och markisen ryggade tillbaka: »det var således icke Bernard, som stulit diamantkorset . . . det var således . . .»

Han fattade juden häftigt om armen och utbrast med darrande stämma:

»För himlens skull, säg mig: af hvilken köpte ni detta skrin med dess innehåll?»

Nathan Levy böjde sig ned mot markisen och hviskade i dennes öra:

»Jo, af er dotters älskare, af . . .»

»Af Ary Bernard!» inföll markisen och andades åter lättare.

Konsthandlaren såg på honom med en förvånad blick.

»Jean Bernard! . . . Ary Bernard! — hvad pratar ni? Vet ni då icke, att hertig Gaston de Vargas älskar er dotter? — jag har sett denne man smyga sina armar kring henne, jag har hört honom tillbjuda henne sitt namn, sin kärlek, sitt lif! — Det var denne djäfvul, som en dag för många år tillbaka sålde er ätts klenod till mig, emedan han ruinerat sig på spel. Det var slutligen denne usling, som till tack för att jag köpte det smycke, som jag visste vara stulet, och räddade honom från vanäran, först stal min dotters hjärta, så hennes heder och gjorde mig själf barnlös; i går natt dog min Rachel.»

Han talade lugnt, och ej ett spår af vrede eller hat kunde upptäckas i hans ansikte, som liknade en vaxmask; endast de stora, svarta ögonen syntes äga lif, och markisen ryckte till för hvarje gång de slungade en blix mot honom. Efter en stunds pinsam tystnad fortsatte Nathan:

»Jag kom hit för att tvinga hertigen att fullgöra de löften, med hvilka han snärjt Rachel — hon lefde då ännu — men vid underrättelsen om mitt barns död — grämlsen hade dödat henne! — svor jag en helig ed, att ingen ung och oskyldig kvinna skulle mer bedragas af den eländige. Jag har hållit min ed: jag har dödat hertig Gaston de Vargas.»

Markisen rätade på sig och gick Nathan Levy in på lifvet.

»Ni ljuger! . . . inte ett ord är sant af hvad ni sagt!»

Juden log ömkansfullt, när han svarade:

»Så, menar ni det, herr markis! . . . Öppna då det där skrinet, så finner ni en själfbekännelse af hertigen, om huru stölden af diamantkorset tillgätt. Det var mitt villkor för att jag skulle köpa smycket af honom. Jag har svärmat för att ha svart på hvitt, när det gällt sådana historier. Tror ni ej, att min Rachel är död, så läs bekräftelsen därpå i mitt sorgsna ansikte, gå till Nizza och se henne, där hon ligger blek och kall på bädden, men skön, ännu hänförande skön i döden. Och tror ni, att jag skul'e hafva uraktlätit att hämnna henne, att jag skulle lämna mördaren af hennes och min lycka ostraffad, så kasta en blick ned i den grotta, som folket kallar Djäfvulens smyghål; ni skall på botten af denna återfinna ett lik, som utan ord skall säga er, att jag talat sanning. — Och nu, farväl! . . . förgäfvos skall ni efterspana Nathan Levy, hertigens mördare, och om ni än hade honom i ert våld, skall ni likväl lämna honom i ro, då ni vet, att han äger kunskap om, huru den gamla, stolta ätten de Marimar vanärades för första gången af en — kristnad äktenskapsbryterska, af er gemål! — Farväl! Vi se hvarandra aldrig mer, markis de Marimar.»

Han gick långsamt ut ur rummet.

Då dörren slutits efter den judiske konsthandlaren från Nizza, ryckte markisen upp locket till det lilla ebenholz-skrinet och utan att ens ett ögonblick gifva sig tid att betrakta den dyrbara, gnistrande gamla klenoden, tog han ur skrinet några lösa pappersblad, som lågo gömda under diamantkorset.

*

Med skälfvande händer vecklade markisen upp dem och läste:

»Jag, hertig Gaston de Vargas, hade under sommaren 18 . . . vistats i Nizza, där jag spelat bort hela min förmögenhet och dessutom ännu litet till: jag var skyldig femtio tusen francs på mitt hedersord och ägde icke en sous att betala min skuld med. Jag lefde som en rätta — på andras bekostnad; det vill säga jag bodde hos en af mina vänner en marin-

löjtnant, åt middag hos en annan af mina bekanta och superade hvarje afton hemma hos mademoiselle Decay, en sångerska vid operan. Det hade varit synnerligen behagligt att lefva så där på fältfot, om icke min hedersskuld hade plågat mig som en mara, och förfallodagen förskaffat mig nervfrossa, hvarje gång jag tänkte på den. Att uppskjuta med att betala sin skraddare eller sin tvätterska kan väl gå för sig, men att, då förfallodagen kommer, icke kunna betala sin spelskuld — det duger icke för en man af värld. Han måste antingen dö eller betala. Men som jag var ung, älskade nöjet och hoppades allt för framtiden, föll det sig svårt att besluta sig för det förra. Jag måste till hvad pris som helst skaffa penningar! . . . men huru skulle detta tillgå? . . . En procentare! — Nej, jag har intet arf att vänta, med hvilket jag längre fram skulle kunna tillfredsställa en sådan . . . En god vän! — Åh, folk aktar sig nog att kasta femtio tusen francs på gatan. — Jag stod rådvill. Då föll mig plötsligt den tanken i sinnet, att en kvinna skulle rädda mig. Jag kände en kvinna, som älskade mig till galenskap, och som skulle kunna göra allt för att kunna tjäna mig . . . Men om hon skulle neka mig penningar, om hon skulle älska sina smycken högre än mig? . . . Bah! hon var gift, och man skulle ju då till exempel kunna skrämma henne med att hota upptäcka vårt kärlekförhållande för hennes man, som i sin vackra hustru såg ett ideal af paradiskisk oskuld. — Tänk och gjordt! Några dagar efter sedan jag fått denna ingifvelse, befann jag mig till häst på väg till slottet Marimar . . .»

Den gamle markisen släppte handskriften, och en dof suck banade sig väg öfver hans läppar. Han ryste öfver sin egen blindhet, som gjort hans hustru till äktenskapsbryterska, och han förbannade den vänskap och de välgärningar, han slösat på den man, hvilken stulit från honom och fläckt hans vapensköld — ja, han blef afundsjuk på den judiske konsthandlaren, som fått på sin lott att döda hertigen och se, huru denne vred sig, plågad af samvetsqual och dödsfruktan. Men nästa känsla, som fyllde markisens bröst, var tacksamhet mot försynen, hvilken icke tillät Louise att bli hustru åt sin moders älskare. Ja, markis de Marimar knäppte fromt samman sina händer och tackade Gud, att denne i sin oändliga godhet räddat hans oskyldiga dotter från vanära genom kärleken till den unge Ary Bernard. Och under inflytelse af denna lugna och ödmjuka sinnesstämning upptog markis de Marimar hertigens manuskript, som fallit till golvet, och fortsatte åter läsningen af detsamma.

»Anländ till byn La Mouche, hvilken ligger i närheten af slottet, hyrde jag mig ett rum hos en bonde och sände med en af dennes söner en liten biljett till markisinnan de Marimar, bönfällande om att i hemlighet få träffa henne, emedan endast hon kunde rädda mig från döden eller vanäran . . . Svaret kom. Ett litet rosenfärgadt bref sade mig, att hon vid midnatt väntade inne i slottssalen, till hvilken hon skulle hålla ett fönster öppet, genom hvilket jag kunde skaffa mig tillträde. Då tornuret i slottet Marimar slog 12, steg jag med tillhjälp af en lina, försedd med knutar, uppför slottsmuren. I nästa ögonblick låg jag i min älskarinnas armar, och glömde för hvilket ändamål jag egentligen kommit, då den lidelsefulla kvinnan betäckte mitt ansikte med glödande kyssar. Ja, jag kände mig så svag vid anblicken af denna hängifna varelse, att jag tänkte kasta mig till hennes fötter och bönfälla henne om förlåtelse för de usla afsikter jag hyste. Men jag besegrade

denna svaghet, förde markisinnan till en länstol vid bordet och böjde knä framför henne.»

Den olycklige markisen ryckte till som stungen af en orm.

Kanske hade hon suttit just i den stol, han nu begagnade, kanske hade hennes runda, hvita arm hvilat just på det ställe, där nu berättelsen om hennes vanhedrande brott låg och stirrade med hundra små svarta ögon mot den gamle, ty denne tyckte sig i hvar bokstaf, i hvar punkt se ett öga, som hånfult betraktade honom, och förtviflad ryckte han till sig intyget om den urgamla ätten Marimars vanära för att söndersmula det. Men när han höll de gulnade och sköra pappersbladen mellan sina fingrar, hejdade han sig, lade ned dem på bordet, slätade med handen varligt ut skrynklorna och återtog läsningen af hertigens manuskript.

Fortsättningen lydde, som följer:

»Jag omtalade allt och besvor henne att rädda mig, men med tårar i ögonen svarade hon, att en så stor summa som den, till hvilken min spelskuld uppgick, kunde hon icke anskaffa, om hon än ville det aldrig så gärna. Då reste jag mig från min knäböjande ställning och tog farväl i en iskall ton och utan att räcka henne min hand. Hon satt tyst och stirrade på mig med en förtviflad blick, under det hennes barm våldsamt häfde sig. Jag insåg, att hon kämpade en svår strid med sig själf. Dröjande trädde jag in i fönstersmygen liksom för att vända åter den väg, jag kommit. Men i samma ögonblick jag omfattade fönsterposten för att svinga mig ut genom fönstret, sprang hon upp ur stolen och fram till mig, slående sina armar omkring mig. Jag låtsade, som stode jag fast vid min föresats att lämna henne och nämnde till och

med namnet på en annan kvinna, som icke skulle tveka att försträcka mig femtio tusen francs. Med mildt våld drog hon mig tillbaka in i salen och hviskade i mitt öra alla de ljuftva smekord, som endast en älskande kvinna är i stånd att finna på. Jag stammade oredigt: äger ni inga juveler? Hon svarade mig, att hennes värderikaste smycken befunno sig i Paris, och att de enkla, anspåkslösa nipper hon medtagit till Marimar, voro otillräckliga att rädda mig ur min förlägenhet. — Ah! min fru, ni älskar edra diamanter högre än den man, som skulle vilja offra sitt lif för er! . . . Hon sänkte sitt ansikte i händerna och grät, grät länge och förtvifladt. Då hon slutligen tog de små fina händerna från ansiktet, var detta blekt, men ett otryggligt beslut stod att läsa däri. Hon bad mig vänta och gick därefter med tysta, snabba steg ut ur salen. Under några minuter darrade jag af ovisshet. Skulle hon komma tillbaka eller icke? Men innan ännu fem minuter gått till ända, visade hon sig åter i dörröppningen.

Huru förändrad var hon icke! Anletsdragen voro förvidna, ögonen glänste feberaktigt, och

hennes händer darrade, då hon nästan vacklade fram emot mig och räckte mig ett litet skrin af ebenholz. Jag tryckte på en fjäder och locket sprang upp: ett diamanthör blixtrade emot mig. Jag var räddad: skrinet innehöll vida mer än femtio tusen francs, och hvad skulle det tjäna till att göra sig reda för, om det tillhörde markisinnan eller — markisen.»

Här slutade manuskriptet, och då de Marimars ögon uppfångat den sista bokstafven, sjönk den gamle ädlingen utan medvetande tillbaka i stolen, men i sin hårdt knutna hand höll han ännu det ödesdigra dokumentet.

Då han efter några minuters förlopp långsamt öppnade ögonen, hvilade öfver hans drag ett fridfullt lugn, och när hans blickar föllo på den döda hustruns porträtt, strömmade tårarna ur hans ögon, och han kände sig lättare till sinnes därvid. Han reste sig sedan ur stolen, knäföll och bad om kraft från ovan att förlåta henne, som i lifstiden tvefaldt bedragit honom, samt om förlåtelse för den orättvisa han begått mot sin kära, trogna Jean Bernard. Och det tycktes honom, som ljus-

gen och vattendragen, som glittrade här och där i solljuset. »Par Dieu! mitt Marimar är ju ett litet paradiset!» utbrast han och fortsatte vandringen med raskare steg och rakare hållning. Louise trodde sig drömma, ty denna hastiga förändring i faderns uppförande kunde hon icke förklara. Något viktigt måste ha inträffat — men hvad, det visste hon icke. Det enda hon med säkerhet kunde säga var att hertigen var och förblef borta, och vi måste tillstå, att hon icke så värst mycket saknade honom.

Plötsligt stannade markisen och skuggade ögonen med handen, och Louise kände, hur hans arm darrade i hennes. Snart hade hon upptäckt orsaken, och det var icke utan, att hon själf kände sig litet underlig till mods och fann, att hennes hjärta klappade häftigare än vanligt, då hon såg Jean Bernard och dennes son, Ary, långsamt stiga ned utför bergslutningen och nalkas dem. Markisen fattade häftigt dotterns hand och drog henne med sig in i en skogsdunge, på det att de båda männen, som för hvarje ögonblick kommo närmare, icke skulle kunna se dem.

Ännu blott några minuter och de båda Bernardarne skulle passerat förbi, där markisen och Louise voro gömda. Då trädde hennes far fram midt på vägen och sträckte sina båda händer mot Jean Bernard, hvilken vid sin älskade herres åsyn tvärstannade och fällde korgen, i hvilken han burit sina präktiga törnrosor, till marken.

»Jean, redlige, gamle vän, förlåt mig!»
»Herr markis! . . . herr markis!»

De båda gubbarna lågo i hvarandras armar, och vi kunna icke svära på, att de ej i återseendets glädje kysste hvarandra. Ary och Louise betraktade hvarandra med blyga, strålande

blickar, — kanske anade de, att äfven deras lycka nu slog ut i full blom.

»Ni vet då allt, herr markis?» stammade gubben Bernard med kväfd röst.

»Ja, jag vet allt,» svarade markisen, »och jag skall äfven veta att godtgöra den förödmjukelse, du lidit genom min bittra orättvisa. Jag beundrar den högsinhet, den finkänslighet, som ledde ditt handlingssätt, då du under tystnad påtog dig en annans brott, och genom denna handling höjde du dig ifrån en ädlings tjänare till en hans jämnlige. Räck mig din hand, Jean, från denna dag kan ingenting skilja oss åt!»

Markisen tryckte Jean Bernards hand med värma och vände sig sedan strålande till de båda unga, hvilkas händer han förenade.

»Blifven I, mina kära barn, den länk, som håller oss gamla samman till döddagar och glömmen aldrig, att det rätta adelskapet behöfver intet sköldemärke!»

(SLUT.)

STOCKHOLMSSTUDENTERNAS UPPVAKTNING FÖR BJÖRNSTJERNE BJÖRNSON UTANFÖR GRAND HOTELL.
SKALDEN UTBRINGAR ETT LEFVE FÖR SVERIGE. A. BLOMBERG FOTO.

nade framtiden, medan det framfarna höljdes i allt tätare och tätare dimmor. Då reste han sig med nyvaknad kraft, trädde fram till bordet och tände öfver ett af ljusen det skrynkade papper, han höll i handen, och snart återstod af manuskriptet endast ett tunnt, askgrått blad, hvilket markisen kramade sönder till stoft mellan sina fingrar.

*

Det var tidigt på morgonen, då markis de Marimar, stödd på sin dotters arm, steg ned för slottstrappan för att begifva sig till Murgrönsnästet. Louise hade sagt honom, att den gamle Jean skulle längre fram på dagen komma till slottet med törnrosor, men markisen hade icke haft tålmod att invänta sin forne kammartjänare, utan ville uppsöka denne i det gamla minnesrika Murgrönsnästet.

Dagen lofvade att blifva vacker, och allt efter som den lätta dimman höjde sig, framträdde den ena tjugande tafan efter den andra. Vid hvarje krökning af vägen stannade den gamle ädlingen och betraktade med glada blickar de ljusgröna ängarne, den mörka sko-

TILL MINA FÖRÄLDRAR JULEN 1903.

NU FALLER skymning mjuk och tät
kring gatorna och marken,
och tomten Jul på lätta fjät
tar vägen genom parken.
Han stiger fram, han ringer på,
han ler i Kalmarblåsten,
går in till sina gamla två
och lämnar bref från posten.

Från söner tre han hälsar dem,
som lämnat moders böner
och syskons krets och faders hem,
likt sagans trenne söner.
De gingo bort dit hågen bar,
ut i den vida världen.
De gamla sitta hemma kvar,
allena nu vid härden.

Och tomten nickar i er dörr
och önskar frid i huset
från söner, hvilka nu som förr
er se vid juleljuset.
Han bringar tack för gammalt nytt
med ord, som smeka hjärtat,
och ber er från de år, som flytt,
förglömma det, som smärtat.

Han hvisskar er, att också jag
har söner tre, som växa,
och äfven skola gå en dag
från hemmet och dess läxa.
De skola gå sin egen stig
ut i den vida världen
och lämna kvar sin mor och mig
allena invid härden.

Måhända får jag då en kyäll
en hälsning liksom denna
och skall mig känna rik och säll,
så visst ni nu det känna,
om blott min son, när trött och svag
jag emot grafven dignar,
välsignar mig så varmt en dag
som nu jag er välsignar.

Och tomten vänder för att gå.
Han ler i Kalmarblåsten
och nickar åt er gamla två,
som han bragt bref från posten.
Emellan parkens kala trån
hans skugga tyst försvinner.
Mot brefvet på min moders knän
ett ensamt julljus brinner.

GUSTAF AF GELJERSTAM.

UR DAGSKRÖNIKAN.

EN HYLLAD LÄRARINNA. En anslående festlighet firades här om dagen i Södermalms högre läroanstalt för flickor, hvars föreståndarinna, fröken *Hilda Myrberg*, då fyllde 60 år.

Hilda Myrberg föddes den 2 dec. 1843 i Stockholm. Föräldrarna voro assessor A. L. Myrberg, på sin tid en mycket anlitad och omtyckt läkare, och hans hustru, Sophie Bande'in, af en ansedd ämbetsmannafamilj. Då Hilda Myrberg hade lyckan att uppväxa i ett godt hem, utvecklades där snart de rika anlag, som funnos hos henne, och hennes håg riktades tidigt på läsning af goda böcker, hvarigenom hon fick en för flickor på denna tid ovanlig beläsenhet. De ordnade flickskolorna voro på den tiden få, men den hon genomgick, ansågs för en af de bästa; där lades dock vikten på undervisning i främmande språk. Hon önskade sedermera föröka sina kunskaper i svenska ämnen och deltog därför som elev i den Lärokurs för fruntimmer, som 1864 inrättades af fröken Jenny Rossander. Där erhöill Hilda Myrberg de intryck och de impulser, som sedan varit afgörande för hennes lifs verksamhet. Under Jenny Rossanders ledning vidgades hennes synkrets, och hon fick lära, att äfven kvinnan måste arbeta, göra sitt till för släktets förädling. Efter att en följd af år hafva varit elev vid Lärokurs för fruntimmer, blef hon där lärarinna samt vid Jenny Rossanders giftermål 1879 tillsammans med J. R:s syster föreståndarinna för densamma. Efter tre år upphörde lärokursen. Hilda Myrberg hade under denna tid själf grundlagt en flickskola för ett fåtal elever och blef år 1883 kallad till föreståndarinna för Södermalms högre läroanstalt för flickor. Denna skola har hon alltsedan skött med en aldrig sviktande energi, varm kärlek för sin uppgift och en ovanlig förmåga att tillvinna sig barnens såväl aktning som tillgifvenhet. Skolan har under hennes och studiedirektörens ledning utvecklats till ett fullständigt högre läroverk för flickor och har numera äfven en gymnastikafdelning.

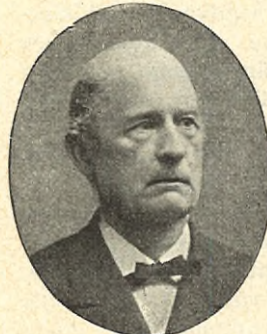

HILDA MYRBERG.

Då Hilda Myrberg fyllde 60 år, önskade, som sagdt, skolans inspektor, styrelse samt lärarinnor och lärare framföra sina lyckönskningar och tack-sägelsor för hvad hon under denna tid verkat. Skolans bönstal var därför festligt prydd, och sedan morgonbön förrättats af pastor Sven Nilsson, skolans religionslärare, framträdde rektor Vessberg och tackade Hilda Myrberg för det nit, det intresse och den skicklighet, hvarmed hon skött sitt ansvarsfulla kall, och det goda exempel, hon därigenom gifvit den öfriga lärarepersonalen. Han öfverlämnade till henne en adress från lärare och lärarinnor. Sedan en för tillfället författad sång blifvit afsjungen af lärjungarna, frambar en elev i högsta klassen å egna och kamraters vägnar en lyckönskan och ett tack. Styrelsen och lärarepersonalen hade inbjudit fröken M. till middag samma dag, vid hvilket tillfälle skolans inspektor, professor Montelius, föreslog skålen för heders-gästen. Hon påmindes därvid om det stora ansvar, som ligger på kvinnan som uppfostrarinna, ett ansvar, hvilket hvilar mera på henne än på mannen, ty det är hon, som skall fostra det unga släktet till dygd och fosterlandskärlek. Vid mid-dagen upplästes och utdelades verser, författade af läraren i svenska språket, doktor Dufvenberg.

A. R.

C. J. MEIJERBERG, den energiske folkskoleinspektören och framstående språkkännaren, slutade härom dagen sitt rastlöst verksamma lif i den höga åldern af 87 år.

C. J. MEIJERBERG.

Född 1816 i Brunnflo i Jämtland, upprättade M. efter afslutade studier år 1842 jämte några andra skolmän realgymnasiet i Göteborg och grundade tre år senare därstädes en egen privat läroanstalt (Meijerbergska skolan), hvilken han ledde i 18 år. Under denna tid ingrep M. verksamt äfven vid organisationen

af Göteborgs folkskoleväsen och inrättandet af därvarande slöjdförenings skola.

Efter att några år ha varit folkskoleinspektör i Bohuslän kallades han 1863 till inspektör vid Stockholms stads folkskolor och innehade sedermera denna maktpåliggande befattning ända till år 1888.

Vid sidan af sin egentliga verksamhet innehade M. en mängd förtroendeuppdrag. Främst togos naturligtvis hans framstående förmåga och grundliga pedagogiska kunskaper i anspråk, då det gällde skol- och uppfostringsfrågor. I egenskap af fackman på detta område kallades han till medlem af flere viktiga kommitéer. Vidare var M. under tvänne år (1867—69) riksdagsman i andra kammaren samt 1876 Sveriges kommissarie vid afdelningen för undervisningsväsendet på världsexpositionen i Filadelfia.

M. afled ogift.

PROFESSOR HJALMAR EDGREN afled för några dagar sedan heit plötsligt, utan föregående sjukdom, i sitt hem å Djursholm, 63 år gammal.

HJALMAR EDGREN.

Hjalmar Edgren, till börden värmländing, ägnade sig först åt det militära yrket. I början af 1860-talet kom han öfver till Amerika, där han på nordstaternas sida under åren 1862—63 deltog med utmärkelse i det stora inbördeskriget. Emellertid hade han börjat idka de språkstudier, som därefter blefvo hans lifsuppgift. Filosofie doktor i Amerika 1874, blef han 10 år senare professor i sanskrit vid

Lincoln-universitetet i Nebraska samt verkade i 6 år på denna post.

Då han nästa år återvände till Sverige, det var år 1890, var han fästad vid Göteborgs nya högskola såsom professor i nyuropeisk lingvistik. Han blef samtidigt Göteborgshögskolans förste rektor och inlade i denna egenskap stora förtjänster om den nya instruktionen; särskildt verksam var han i och för förvärfvandet af högskolan af examensrätt. Men Amerika lockade och 1893 återvände han till sitt älskade Nebraskauniversitet, där han kvarstannade, till dess han, vid Nobelinstitutets upprättande, knöts till detta och öfvertog den del däraf, som omfattar den germanska språkgruppens litteratur, en uppgift, för hvilken han ägde de bästa förutsättningar.

Det är som språkforskare professor Hjalmar Edgren utfört sitt förnämsta lifsverk, och inom hans litterära produktion intages främsta rummet af hans »Jämförande grammatik», omfattande sanskrit, grekiska, latin och gotiska. Men dessutom har han utgifvit en hel rad skönlitterära arbeten, egna diktsamlingar samt öfversättningar af Longfellow och Tennyson.

Med professor Hjalmar Edgren har en ärlig, orädd och karaktärsfast man gått ur tiden, en person, på hvilken alla, som lärde känna honom, satte stort värde på grund af hans solida personliga egenskaper. Närmast sörjes han af maka, född Stendorf, en son och två döttrar.

HERBERT SPENCER, den ryktbare engelske filosofen, har nyligen afidit i London efter någon tids sjukdom.

HERBERT SPENCER.

Spencer, som var född i Derby den 27 april 1820, studerade i sin ungdom ingenjörsvetenskapen, men från 1845 blef naturforskningen och i all synnerhet filosofien föremål för hans forskning.

Sin författareverksamhet började han år 1848 som medarbetare i den inflytelserika veckoskriften »The Economist». Under 1850-talet publicerade han därjämte en massa uppsatser i Englands mest ansedda tidskrifter. Hans första bok utkom 1850, och fem år senare offentliggjordes hans första arbete inom systematisk filosofi.

Från 1860 har Spencer i främsta rummet ägnat sig åt utarbetandet af sitt kolossala verk »A system of synthetic philosophy», en sammanhängande utförlig framställning af hans filosofiska system.

Detta arbete består af tio delar, af hvilka den sista fullbordades 1896.

Spencers undersökningar bära ständigt prägeln af den sanne vetenskapsmannens opartiska pröfvande af skäl och motskal. Hans stil är lugn och klar, ehuru oftast något tung.

*
ÖFVERHOFJÄGMÄSTAREN C. V. Ankarcrona, ståthållaren å Stockholms slott, samt vår konungs synnerligen förtrogne vän och en af hufvudstadens mycket kända personligheter, fyllde den 15 dennes 80 år. Trots den höga åldern, befinner sig äldlingen fortfarande vid ypperlig vigör och mottog på födelsedagen talrika bevis på sympati från när och fjärran.

Som Idun i sina nummer 31 och 32 för år 1901 meddelade porträtt af såväl öfverhofjägmästaren som hans gemål, född Bielke, med anledning af makarnas då ståtligt firade guldbryllup å Tureholm, inskränka vi oss nu till ofvanstående rader och hänvisa i öfrigt våra läsare till de angifna äldre Idunnumren.

*
KOMMUNALRÅDET ABEL LANDÉN i Helsingfors fyllde nyligen sjuttio år, af hvilken anledning han gjorde en stor donation, hvars ändamål är åstadkommandet af ett företag, afseende höjandet af arbetareklassen och understödjandet af dess bildningssträfvanden. Bildningsanstalten har donatorn tänkt sig anlagd på landet i en trakt med goda kommunikationer och ställd i förbindelse med universitetet. Donationen uppgår till ett belopp af 100,000 finska mark. Förvaltningen af fonden öfverlämnades till föreningen Svenska folkskolans vänner. — Denna donation är ingalunda den första kommunalrådet Landén gjort till förmån för bildningsändamål. Upprepade gånger har han skänkt större och mindre summor till olika föreningar, hvilkas uppgift varit att verka för spridande af nyttiga kunskaper. Ett godt hjärta och en varm känsla äro karaktäristiska egenskaper för Landén. De ha städe ledt hans verksamhet under hans lefnad och gjort honom allmänt värderad. Human, älskvärd och ung till själen, tar Landén allt fortfarande liflig del i kommunala och fosterländska spörsmål, hvarjämte han tillika mera än de flesta intresserar sig för litteraturen. — Landén har i Helsingfors för omkring 20 år sedan grundat ett bankinstitut, som hvars omtyckta ledare han allt fortfarande fungerar.

ABEL LANDÉN.

ÅTER »OM SKOLGÅNG OCH NERVOSITET».

Herr Redaktör!

PECIS hvad jag förutsåg skedde, nämligen att E. i Idun n:r 44 »trampat på en ömtålig punkt». Men att det skulle visa sig så hastigt, trodde jag knappt.

Men nu skall jag, medan jag väntar på E:s ytterligare inlägg, helt uppriktigt säga redaktören, hur det är. Både E—g och V. L. ha afsiktligt eller oafsiktligt velat, i likhet med vissa unga skämtsamma damer, föra oss föräldrar och redaktören med bakom ljustet.

E—g har såsom den frimodigaste velat jaga oss in bland den stora »allmänheten», medan hon och V. L. — »blanda bort korten», vågar jag ej skriva i damernas tidning utan — leka »kurra gömma» med oss bakom skolan. Där står hon så ledsen och säger: »Det finnes väl knappast något, som mer kalfatras än skolor och skolarbetet.»

Och när hon i sina tankar fått in oss bland »allmänheten», ser hon så snällt och förstulet på oss, liksom ville hon åter locka fram oss, och säger: »Och klart är ju, att en institution med så genomgripande betydelse för oss, som skolan har, skall äga allmänhetens in-

teresse i högsta grad.» Hon tror ändå, att hvarken vi eller »allmänheten» skola springa vår väg, utan fortfarande ha intresse för henne och saken.

Men nu inträffar det märkliga, att hvad som här af E. uttalats, ej har något att göra vare sig med »skolan» eller »allmänheten», utan är helt enkelt en privat affär mellan föräldrar och målsmän och vissa lärare eller lärarinnor.

Skolstyrelse och skola bestämman om lokal, läsordning, lärokurser, lärarepersonal m. m. men aldrig har jag, mig veterligt, lärt känna en skola, som ålägger en lärare eller lärarinna att fordra »bredvid-läsning», att i tid och otid hota med underbetyg, utsätta skriftbetyg för hvar skrifning, att akta sig för att ge litet oförtjänt beröm m. m. Nej, se allt det där är då bestämdt lärarens privatsak, så länge däraf ej uppkommer allt för stort trassel.

Men barnen och föräldrarna känna det där långt bättre än skolan känner det. Så snart barnen kommit hem från skolan och sett på sitt schema till följande dag, får man höra, hvilka lärare och lärarinnor de ha, och man får äfven veta, hvad de fordra och huru de gå till väga. Om mångfaldiga lärare och lärarinnor har jag hört, att de aldrig använda de af E. påpekade medlen, men ändå ge få underbetyg och få af dem få »kvarsittare». Om många har jag återigen hört, att de dagligen använda dessa medel och ännu flere och ge många underbetyg, sänka sina och andras betyg och — få många »kvarsittare»!

Skulle man med någon skolterm benämna sådant, så skulle det väl kallas »öfverdrifvet tjänstenit».

På tal om de s. k. »mindre begåfvade», hvaröfver man i tid och otid klagat, vill jag säga, hvad jag en gång sade till en ung lärare, som jämmerligen beskärnade sig däröfver: »Tacka du Gud, att de »mindre begåfvade» uppehålla dig någon stund, annars skulle du köra dig själf och de mera begåfvade fördärfvade. De mera begåfvade ge sig nog till tåls, tills den svagare hinner med, om du ber dem därom.» — »Men årskursen!» säger man. — Åh ja, det går väl an att jämka något därpå.

Under alla förhållanden tror jag, att det vore »en klok hushållning» för båda parterna. d. v. s. både för de mer och mindre begåfvade. Ty rika och fattiga skola vara bland hvarandra. Däraf kunna båda ha nytta.

Att drifva oss föräldrar och målsmän in bland »allmänheten», såsom den goda E—g gjort, det går bestämdt inte. Därtill äro vi för väl kända och för väl anskrifna i skolan. Blott två dagar på året har jag haft en innerlig lust att kila undan bland eller bakom »allmänheten» för att gömma mig. Det var de dagarna, då jag skulle fram med de dryga terminsavgifterna för mina fyra barn.

Men som jag på förhand misstänkt, att »allmänheten» skulle föga intressera sig för mig och mina barns »skolgång och nervositet», så har jag aldrig försökt. Ja, jag är nästan rädd, att allmänheten ej har intresse nog för att ens läsa detta mitt skriferi, ifall redaktören ens vågar publicera det i Idun. Ty det gäller, som sagdt, en enskild sak mellan vissa bestämda föräldrar och barn å ena sidan och vissa lärare och lärarinnor å den andra; dessutom är här fråga blott om vissa år af vissa barns uppväxttid, ehuru saken i alla fall är ytterst viktig.

Till sist upprepas i E—g:s bref flere goda råd till oss föräldrar, råd, som vi så innerligen gärna följa, så vidt görligt är: att följa och intressera oss för våra barn, att hjälpa dem, att ta flickan ur skolan och lära henne ett praktiskt yrke o. s. v.

Efter bästa förstånd har jag från mina barns födelse sökt följa dessa råd, och jag har nedlagt mycken tid på att ej stå redlös, då det gällde att hjälpa både i franska, räkning m. m.

Men se, nu kom jag rätt snart till den insikten, att man ej kunde från födelsen lära en flicka ett praktiskt yrke, utan att hon först behöfde bli en 15 à 17 år och därjämte förvärfva sig en tämligen stor allmänbildning, innan hon kunde lära sig och få någon praktiskt syssla. Se därför tänkte jag: »Kosta hvad det kosta vill, så måste jag skicka flickorna i skolan under uppväxttiden, äfven om de ej skulle bli ansedda som de mest begåfvade». Sagdt och gjordt. Jag gick till skolan. Den tog med vänlighet mot mig, mina flickor och mina pengar. Den lofvade göra sitt bästa, och den har hållit ord, fastän jag fått bevittna all den sorg och jämmer, hvarom E. talat.

Och nu ville jag i min tur ge ett godt råd till vissa lärare och lärarinnor: Lägg i all stillhet bort alla de där »ambitionsmedel», som E. påpekat, eller som jag ock ville kalla dem »rakknifsmedel»; ty ni kan ej tro, hvad oro och tråkighet det framkallar, i synnerhet hos vissa flickor. Det är som att sätta rakknifven på deras strupe. Ge dem hellre litet oförtjänt beröm, om det någonting skall vara. Jag förstår ej, hvarför ej den lille gossen i den rörande scen, som E. målar, kunnat få litet sådant. Lägg bort de konstiga böckerna med de många tankstrecken och de konstiga ordlistorna, såsom t. ex. Manuel Française jämte alla grammatikor på främmande språk m. m. och undervisa dem, liksom om inga betyg funnes. Tids nog kommer den frågan både för dem och oss vid midten eller slutet af terminen.

Låt oss besinna att det nog går att fostra gossar som flickor och flickor som gossar till en viss period. Då böra flickorna, så vidt möjligt, besparas allt, som hos dem kan framkalla nervositet och bleksot, på det de ej må förkrympa, men gossarne klämmas med arbete, på det de ej må få tid att räcka lång näsa åt flickorna eller företa sig andra konster.

Och låt oss ej så länge leka »kurra gömma» kring skolan, tills en föreståndarinna med 30-årig erfarenhet behöfver komma och »schasa» på oss för att mäkla fred. Däri gör hon emelertid enligt min åsikt fullkomligt rätt.

Men om ni nu vill följa vårt råd och i barmhärtighet och tålmod undervisa våra flickor under den tid de måste gå i skolan, då bli vi nog goda vänner med eder och äfven med skolan, ty den har, så vidt jag vet, sannerligen intet ondt gjort, utan vill oss och gör oss dagligen allt godt.

Men medan vi nu sitta där och i tysthet tänka på försoning, vill jag omtala, huru jag handlar med »bredvidläsning».

Jo, jag säger: »Det eller det svåra ordet kan kanske någon studera ut till nästa gång. Vill ni läsa mer om, huru Banér huserade i Bayern, kan ni läsa i Ekmarks läsebok, ifall ni får tag i den, eller om ni vill se mer om huru Karl den XI likviderade frälse-köpen och granskade kronans skulder, så kan ni se efter i Ekmark, om ni har den.» Men sådant där får ej framkalla vare sig tadel eller beröm.

Till sist vill jag, sedan vi, som jag hoppas, blifvit vänner igen, berätta »en liten lustig historia», som passerade i en normalskola långt nere i staden Esslingen vid Neckar.

Där skulle bli sånglektion. Läraren tog fram sin violin. Barnen skulle ta samma ton, som han anslag på instrumentet. För en liten gosse ville det dock platt inte lyckas. Han framkallas till läraren och får sig ett litet nyp, hvarpå han börjar gråta, nytt försök — klent resultat. Slutligen började han gråta högljudt och så

Förnämsta tvättmedel

Äro och förblifva dock vid finare tvätt

HYLINS
Ekonomi-Tvål

och vid gröfre tvätt (byk)

HYLINS
Prima Tvätt-Tvål

kom han med sin gråt snart i jämnhöjd med violintonen, hvarpå han fick sig af den gamle läraren en smekning om kinden med tillägget: »Ser du, det gick ju riktigt bra,» hvarpå den lilla parfveln borttorkade sina tårar, satte sig och gnuggade händerna af förnöjelse. Inte vet jag, om den lille kvantingen lärde sig att sjunga, men för mig blef detta ett minne, och det enda jag har kvar från min åtta dagars vistelse vid och i denna skola.

Och nu föreslår jag, att vi resa oss och buga för »Allmänheten», »Skolan», och Iduns redaktör, som öppnat sina spalter för diskussion öfver detta vårt mellanhafvande, och låta frågan hvilat öfver ferierna och julen.

J. G—N.

ÄFVEN BARN- OCH UNGDOMSLITTERATUREN har i våra dagar tagit ett uppsving — kvantitativt som kvalitativt — som sätter föräldrar och målsmän i tillfälle att till julklappsbordet välja något godt för hvarje ålder, individualitet och smak. Det knappa utrymmet och den knappa tiden nödgade oss emellertid att inskränka oss till ett helt kortfattadt uppräknande af några af årets förnämligare nyheter på detta område, i det vi öfverlämnat åt våra snälla pappor och mammor att på ort och ställe — det är vid bokläsdisken — själfva göra sitt personliga val. Som ett allmänt ömdöme gäller, att de ansedda författar- och förläggarnamn, vi här nedan räkna med, samtliga ägna en omvårdnad åt den viktiga uppgiften att tillfredsställa de ungas fantasi och kunskapsörst, som är betryggande för det bjudnas etiska halt.

Årets ståtligaste barnbok är utan tvifvel *Elsa Beskows* täcka och färgglada bilder till »*Mors lilla Olle*» m. fl. af A. T:s redan rikspopulära barnkammarrisor, utgifven i till och med två upplagor — en enklare och en »praktupplaga» — på Fr. Skoglunds förlag. En annan »tafvelbok», som helt visst skall komma otaliga barnaögon att tindra, är *Gisela Henckel-Trapps* lustiga »gubbar» till våra kända »*Gamla sånglekar*» (Wahlström & Widstrands förlag), såsom Domaredansen, Nigarepolskan, Väfva vadmal m. fl. Noter med enkelt pianoackompanjement åtfölja till hvarje dans och göra den vackra boken dubbelt användbar för julfesterna.

Samma förläggare ha tänkt på våra små »nystavare» med »*Prinsessornas ABC-bok*», ritad af *Gunhild Facks* — en serie vackra och för den naiva fantasikretsen afpassade färgbilder till hvarje bokstaf i alfabetet. *Barnkammarens rim*, illustrerade af *Jenny Nyström* (Fahlerantz & C:s förlag), är en redan kår gammal bekant, som nu kommer till oss i ny upplaga.

Beijers bokförlagsaktiebolags sedan länge skattade serier: »*Läsning för unga flickor*» och »*Läsning för gossar*» ha ökat med hvar sin ny del, en fortsättning af *Ebba Nordensjö*s »*Gamla prästgården*», betitlad »*Det var då*» — mera behöfva vi icke säga! — samt en riktigt äfventyrsmåttad pojkbok, »*Fyren på Trollön*» af *Silas K. Hocking*. En förtjusning för alla pojkar blir säkerligen också den nya delen af *Wilhelm Billes*, af dr K. A. Melin redigerade ungdomsbibliotek: »*Präriekonaren*», berättelse från den amerikanska västern af

F. B. Forester. Dessutom har en af denna samplings tidigare delar, *Karl Mays* nu nästan klassisk vordna »*Björnjägarens son*» utkommit i en andra upplaga. Var lugn för att »*Old Shatterhand*» ännu lefver i svenska ynglingahjärten!

En ypperlig norsk ungdomsförfattare, *Lars Kjölstad*, presenterar *Lars Hökerbergs* förlag i ett urval berättelser »*På landsbygden*», och för de ännu yngre kunna anbefallas samme förläggares »*Sagor och äfventyr*» af *Eugenie Beskow*.

Fru *Mathilda Langlet*, den barnkära författarinnan, har naturligtvis icke glömt bort sin förväntansfulla unga läsekrets: en ny del, den sjunde, af serien »*Mamma tala om något roligt!*» bär därom vittne (*Hugo Gebers* förlag).

Under den gemensamma titeln »*För ungdomen*» har *Fahlerantz & C:o* haft den förträffliga idén att utge en samling skildringar af framstående personligheter, hvilka genom sitt lif och sin verksamhet äro ägnade att framhållas som förebilder för det uppväxande släktet. Början har nu gjorts med den danske författaren *Otto C. Lunds* lefnadsskildring af den världsberömda amerikanske uppfinnaren »*Edison*», en lika fängslande som lärorik ungdomsbok.

Slutligen vilja vi glädja alla julboksbeckymrade föräldrar med underrättelsen, att den bepröfvade serien af *P. A. Norstedt & Söners* ungdomsböcker för året riktats med ytterligare några delar, som med afseende på godt innehåll och stilfull utstyrelse stå i främsta ledet, nämligen »*Puck och Hos mormor*», två barnberättelser af *Marie Michelet*; »*Två vänner*», berättelse för mindre barn af *Hedvig Lagerlöf*; »*Morska pojkar*», berättelse för stora och små af *Hans Aanrud*; »*Små vildar*» af den engelske förf. *Jan Maclaren*; »*Hemmet på Holmen*», skildringar ur barnslivet på mormors tid af *I. H.* samt — sist, men sannerligen icke sämst! — »*Tipp*», berättelse för barn af *Amanda Kerfstedt*.

Hemmets inkomster och utgifter, Erks bekanta och omtyckta hushållsbok, har nu utkommit i ny upplaga. Några oväsentliga förändringar i uppställningen ha vidtagits, hvarigenom boken nu framträder i ett praktiskt och mera till talande format än förut. I öfrigt karaktäriseras denna upplaga af samma klarhet och reda i indelningen som den föregående editionen, och äfven här förekommer den tilltalande anordningen, att de sidor i slutet, som upptaga sammandraget af årets inkomster och utgifter, kunna särskiljas från de öfriga, hvarigenom den slutliga utskrifningen från de olika månaderna blir en tämligen lätt möda. Boken kan därför anses som en nödvändighetsartikel i hvarje hem, där man önskar ordning i den husliga bokföringen.

Svenska fotografisamfundets tidskrift är namnet på ett nytt fackorgan för de svenska fotograferna, hvars första nummer nu utkommit. Häftet bjuder på flere facktekniska uppsatser och ett antal goda reproduktioner af olika yrkesfotografers arbeten. Det nya organet, som har till utgifvare friherre C. E. Fleetwood och i hvars redaktionskommitté sitta några af huvudstadens främsta fotografer, åsyftar att blifva en fotografiteknikens tidskrift par preference, i hvilken de svenska fotograferna kunna fritt utbyta tankar och meningar af vikt för deras yrkes främjande.

Tidskriften, som utkommer med ett nummer i månaden, kostar för helt år 10 kronor, men för medlemmar af samfundet endast tre kronor. För den värdiga typografiska prägelns svarar Iduns kungliga hofboktryckeri.

KUNGL. TEATERN gaf nästlidne fredag Verdis uttröskade och gammalmodiga opera »*Den vilseförda*» Endast ett förstklassigt utförande kan gifva absolution för den synd, som ligger i nedläggande af arbete på ett så trivialt verk som detta. Men erkänns måste ock, att utförandet här i visst fall adlade till och med det triviala. Särskildt gällde detta om fru *Hellström*, hvilken som *Violetta* firade en sannskyldig och välförtjänt triumf. Klockren, fyllig och klar klang hennes stämma, och hennes skiftningsrika spel gaf uttryck för alla de känslor, som kunde tänkas röra sig i en älskande och olycklig kvinnas själ. Sällan hafva väl ock k. teaterns väggar genljudit af ett starkare bifall, än som denna afton kom den uppburna och framstående sängerskan till

del, när hon gång på gång framropades. Hrr *Ödmann* och *Wallgren* — båda vid ypperlig röst-disposition — bidrogo ock som resp. den yngre och äldre *Germont* att gifva glans åt aftonens föreställning. Den senare borde dock hafva anlagt en något äldre mask och för öfrigt visat sig något mindre stel i hela sitt uppträdande. Hela operan gick nästan alltigenom bra under hr *Hennebergs* påpassliga ledning. I regie och uppsättning spårades för öfrigt åtskilliga välbehöfliga reformer.

— *Tredje symfonikonserten*, som gafs under herr *Nordqvists* ledning, artade sig till en verklig högtidsstund för åhörarna, och *Berlioz*, till hvars minne konserten ägde rum — han föddes den 11 dennes för ett sekel sedan — firade en glänsande triumf, i det att skallande applåder följde efter hvarje sats af de verk af honom, som utfördes. Af dessa är »*den fantastiska symfonien*» förut rätt bekant, helst som den gafs för endast ett halft år sedan af *Windersteinkapellet*. Behandlande mästarens egen hjärtehistoria, innehåller detta tonverk drag af den mest öfvertygande liffullhet, omväxlande idylliska, känslofulla och djupt lidelsefulla. I det senare hänseendet äro gängen till schavotten och valpurgisnatten rena praktstycken och hvad beträffar själfva kärlektemat, som riktigt inristas i åhörarens minne, tack vare dess olika skepnader, fantastiska, drömande, ironiska och svärmiska, är det mycket karaktärsfullt redan i sin enkla skrud. Symfonien erhöi ett godt utförande och de ofta sammanväfda motiven framträdde med full tydlighet, men så äro de också synnerligen pregnanta.

Ett annat orkesterstycke »*Fée Mab*» utgör scherzot i symfonien »*Romeo och Julia*» och har tydligen tjänat till förebild för *Gounods* *Mab* i hans »*Romeo*». Skada, att man ej fick hela symfonien! Det lilla stycket är en tonväfnad af skiraste och mest eteriska slag och här kommer mästarens berömda instrumentationskonst till full rätt. Stycket är mycket tacksamt och publiken ville ovillkorligen höra om det, hvilket dock den långt framskridna tiden förbjöd. En drömscen (*Réverie*), caprice för violin, utfördes mästligt af herr *Zetterqvist*. Detta stycke går ej banade vägar, det är originellt och fängslande och man beklagar vid åhörandet, att en mästare, som är så spirituellt och så egenartad, är jämförelsevis föga känd hos oss, ja, mindre än hans imitatorer. Utom dessa nummer upptog programmet också, för att på sedvanligt sätt fira *Beethovens* minnet, denne mästares åttonde symfoni. Ofta gifven, förfelar den dock aldrig sin verkan, och publiken visade detta genom sitt lifliga intresse efter hvarje sats; den andra måste till och med omtagas.

— *Franz Navál*, den från föregående uppträdanden härstädes välbekante och uppburna tenorsångaren, började i torsdags ett kortare gästspel å k. teatern. Vi återkomma härtill i nästa nummer.

MUSIKALISKA AKADEMIENS ELEVUPPVISNINGAR ägde rum sistl. lördag, måndag och tisdag. Att ingå i någon utförligare redogörelse för desamma, anse vi ingalunda lämpligt. Så mycket torde emellertid böra nämnas, att flere af eleverna inom sängklassen, särskildt den kvinnliga, äfvensom inom pianoklassen gifvo goda löften för framtiden. Äfven i behandlingen af af andra instrument väckte en och annan elev rättmätig uppmärksamhet. Konungen och kronprinsen bevistade måndagens elevuppvisning.

VASATEATERN spelar med framgång den tyska farsen »*Storstadsluft*», som en gång i tiden tillhörde den forna Södra teaterns posse-repertoar. Bland de uppträdande utmärker sig särskildt herr *Barcklind*, hvilken alltjämt är stadd i lofvande konstnärlig utveckling.

Glöm ej

att i god tid, helst före jul och de många helgdagarne, förnya prenumerationen på:

Idun

Vårt lands förnämsta illustrerade tidning,

Iduns Modetidning

Skandinaviens elegantaste och innehållsrikaste modejournal,

Barngarderoben

Alla mödrars ovärderliga skatt och hjälpredda.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN,

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 20—26 DEC. 1903.

Söndag: Soppa med murklor; rostbiff med portug. lök och potatis; savaräng.

Måndag: Kokt köttkorf med stufvade turska bönor; hafresoppa.

Tisdag: Oxsvanssoppa; stufvad lake.

Onsdag: Dillkött på kalv med potatis; fruktsoppa.

Torsdag (Julafton): Lutfisk med gröna ärter och potatis; risgrönsgröt med mjölk; klenäter med sylt.

Fredag (Juldagen): Grönkål; färsrad grädda med champignonsås; grilljerad rökt skinka med äppelmos och katrinplommon; smörtårta.

Lördag (Annandag jul): Buljong med pastej; späckad fårstek med legymer; citronkräm med mandelformar.

RECEPT:

Soppa med murklor (f. 6 pers.). 1/2 lit. konserverade toppmurklor, 2 lit. buljong, 1 msk. smör, 2 msk. mjöl, salt, cayennepeppar, 2 äggulor, 1 dcl. tjock grädde.

Beredning: Murklorna, jämte sitt spad, påsättas i den kokande buljongen och få koka omk. 1 tim. hvarefter buljongen silas. Smör och mjöl sammanfråsas, buljongen tillsättes litet i sänder, och soppan får under rörning koka i 10 minuter. Den afsmakas med kryddorna. Äggulorna och grädden vispas upp i soppskålen och soppan tillslås under kraftig vispning.

Murklorna skäras i skifvor och serveras i soppan.

Savaräng (f. 6 pers.). 450 gr. hvetemjöl, 2 dcl. gräddmjölk, 40 gr. pressjäst, 1/4 tsk. salt, 2 hg. smör, 75 gr. strösocker, 4 ägg, 1/2 tsk. rivet citronskal.

Till formen: 1/2 msk. smör, 1 msk. mjöl.

1 dcl. arrak, 1/2 dcl. kokande vatten, 1 msk. socker.

Glasyr: 1 dcl. franskt vin, 3 msk. socker.

Jordgubbs-glacé: 2 kkp. jordgubbs-sylt eller kompott, 50 gr. socker, 5 dcl. vatten, skal och saft af 1/2 citron, 2 dcl. sherry, karmin.

Beredning: Mjölet siktas och 3/4 däraf slås i ett fat. Mjölen ljummas och jästen upplöses i 2 msk. däraf. Resten af mjölen nedröres i mjölet till lika med den upplösta jästen och saltet, och degen arbetas tills den blir smidig och blank, hvarefter den ställes att jäsa till sin dubbla storlek. Smöret tvättas och röres med sockret till skum samt tillsättes i degen jämte de uppvispade äggen, citronskalet och resten af hvetemjöl, hvarefter degen arbetas omkring 1/4 tim. Den hälls därefter i smord och mjölad kransform och får åter jäsa upp. Kakan insättes i god ugnsvärme att grädda omk. 3/4 tim. Den uppstjälpes och genomdränkes genast med en blandning af arraken, det kokande vattnet och sockret samt får kallna.

Vinet och sockret blandas väl och därmed glaceras kakan, hvarefter den upplägges på tårtpapper, på flat skål. Jordgubbs-sylten passeras och blandas med sockret, vattnet, citronskalet och saften samt sherry.

Blandningen färgas med litet karmin och hälls i den nedfrusna glacemaskinen samt vrides omk. 1/2 tim. Glacén nedpackas därefter och den krossade isen, blandad med groft salt, packas tätt omkring maskinen i byttan och den får ytterligare frysa omk. 2 tim. Strax innan savarängen skall serveras upplägges glacén i hålet på kakan.

Dillkött på kalv (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. kalvbringa, 2 lit. vatten, 1 msk. salt, 6 kryddpepparkorn.

Sås: 1 msk. smör, 3 msk. mjöl 7 dcl. köttspad, 2 msk. hackad dill, 1—2 msk. ättika, 1/2 msk. socker, 1—2 äggulor.

Beredning: Bringan knäcks och tvättas med en duk doppad i hett vatten. Den påsättes i kokande vatten, skummas och kryddorna tillsätts, hvarefter köttet får sakta koka med tätt slutet lock, tills det är mört, eller omk. 2 tim. Det tages upp, skäres i lagom stora bitar och upplägges på varmt serveringsfat, samt garneras med dill.

Spadet silas och skummas. Smör och mjöl sammanfråsas, spadet tillsättes litet i sänder, och såsen får koka 10 min. Dillen ilägges och såsen afsmakas med ättika och socker, hvarefter den uppvispade äggulan tillsättes och såsen får sjuda.

Klenäter (f. 6 pers.). 3 ägg, 150 gr. strösocker, 125 gr. smör, 3 kardemummor, det rifna skalet af 1 citron, 5 msk. tjock grädde, 625 gr. hvetemjöl.

Till kokning: 1/2 kg. gasflott eller god flottyr, 1 msk. brännvin.

Beredning: Äggen röras väl med sockret, det ljumma smöret, den fint stötta kardemumman samt citronskalet. När degen är smidig, tillsättes grädden och mjölet, hvarefter degen ställes på kallt ställe omk. 1 tim. Den utkaflas till 1/2 cm. tjocklek och utskäres med sporre till aflånga kakor på vars midt göres en skära, och därigenom drages den ena ändan af kakan, så att det bildar en knut på midten.

Flottytren påsättes tillika med 1 msk. brännvin och upphetas tills en tunn blå rök stiger upp från ytan. Klenäterna ilägges och kokas ljusgula samt upplägges på gråpapper att afrinna. De öfversockras och serveras med sylt.

2 msk. mjöl, 2 msk. smör (40 gr.), 2 1/2 lit. buljong, hvitpeppar, salt, socker.

Beredning: Kålen (som bör vara frusen) lägges i vatten så att isen drages ut. Den repas därefter, sköljes väl samt lägges i kokande, saltadt vatten och får koka 1/2 tim. Kålen lägges upp på sikt, så att vattnet får väl afrinna, hvarefter den hackas med mjölet tills den blir mycket fin. Smöret smältes i en kastrull, kålen ilägges och fräses under flitig rörning i 5 min. Den kokande buljongen tillsättes, litet i sänder, och soppan får koka 1/2 tim. hvarefter den afsmakas med kryddorna. Soppan serveras med frikadeller af ox- eller kalkkött eller ock med fläskkorf.

Griljerad rökt skinka (f. 18 pers.). 5 kg. skinka.

Till laken: 6 lit. vatten, 1 1/2 lit. smörsalt, 2 1/2 dcl. strösocker, 1/2 msk. salpeter.

Till kokning: 5 lit. vatten, 1 butelj franskt vin.

Till panering: 1/2 tsk. engelsk senap, 1/2 msk. socker, 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Vattnet påsättes att koka, salt, socker och salpeter ilägges och laken får koka 10 min., under det den skummas väl. Skinkan nedlägges i en stor stenkruga, den kokande laken påhälls och bör stå väl öfver skinkan. Krukan öfvertäckes genast med en kött-handduk och en filt. Skinkan får ligga i den varma laken 2 tim., hvarefter den upptages och får ligga fritt och kallna öfver en natt. Den nedlägges därefter i den kalla laken och får ligga 14 dagar. Den upptages och lägges i kokande vatten omk. 10 min., hvarefter den får hänga ett dygn för att torka. Den insys i en tunn gardin och kallrökes i 4 dagar.

Skinkan börstas väl ren med mjuk borste och såpvatten, hvarefter den får ligga i vatten öfver en natt. Den påsättes i kallt vatten tillsatt med vinet

och får koka 2—3 tim., eller tills en vispsticka går lätt igenom köttet. Svålen aftages och skinkan beströs med en blandning af senap, socker och fint stötta skorpor. Den insättes därefter i ugnen att få vacker brun färg, då den uttages och garneras med kruskål, äppelmos och katrinplommon eller med legymer.

Smörtårta (Milles feuilles) (f. 6 pers.). 200 gr. osaltadt smör, 200 gr. hvetemjöl, 6—7 msk. vatten, 2 msk. strösocker.

Till fyllning och garnering: 1 kkp. äppelmos, 5 dcl. tjock grädde, 2 msk. vaniljsocker, frukt och gelé, 1 1/2 hg. rostad sötmandel.

Beredning: Smöret klappas till tunna kakor, som påsättas på is att stelna. Mjölet utröres med vattnet och arbetas till en smidig deg. Degens utkaflas till en fyrkantig kaka, något tjockare på midten. Smöret lägges midt på degen och kanterna vikas öfver smöret så att detta fullkomligt täckes. Smördegen utklappas till en aflång fyrkant af ungefär 1/2 cm. tjocklek. Denna fyrkant vikas därefter ihop så att kanterna af degen mötas midt på fyrkanten. Därefter vikas den ena halvan af degen öfver den andra. Degens utkaflas åter till en aflång fyrkant. Detta upprepas fyra gånger efter hvarandra, hvarefter degen utkaflas till omk. 2 mm. tjocklek och utskäres till 5 runda bottenar hvilka penslas med vatten och beströs med strösocker. De insättes i god ugnsvärme att grädda vackert gulbruna.

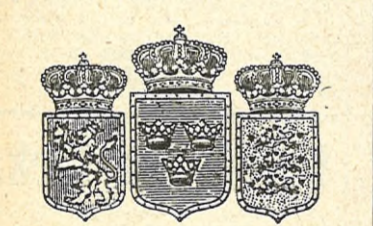
Smörbottenarna upplägges på tårtpapper, på flat glasskål. Mellan bottenarna bredes tunn med äppelmos och där öfvanpå ett lager af den vispade grädden, tillsatt med vaniljsockret. Tårtan garneras med resten af grädden samt frukt och gelé. Kanten af tårtan bestrykes med grädde och garneras rundtom med den rostade mandeln, skuren i tunna skifvor.

Cyprolin (f. d. Ceolin)

är det förnämsta putsningsmedlet för koppar & mässing, gör ytan fullkomligt blank och ren utan att smutsa händer och trasor. Cyprolin är allmänt ömtyckt emedan det blanker fort och väl. Cyprolin kostar 25 öre pr burk och försäljes hos herrar minuthandlande. I parti hos Holst & C:o Tekn. Fabrik, Dalagatan 42, Stockholm.

OBS! Varnas för efterapningar.

Skandinaviska Allmänna

Lifförsäkringsföreningen BALDER

Hufvudkontor: Hamngatan 1 B, Sthlm. Samlade fonder: Kr. 3,500,000 Kr. Billiga bestämda premier. All vinst tillhör de försäkrade. 1903 utdelas, allt efter hvarje försäkringsålder, den försäkrades inträdesålder och den tariff, enligt hvilken försäkringen är avslutad, som årsvinst ända till 40,1 proc. af årspremien. Ombud antagas å platser, där anstalten ännu icke är tillräckligt representerad.

Jul-, Nyårs-, Fantasi- och Vybfrekort

bäst och billigast från Nordiska Förstöringsanstalten, Jakobsgatan 25, Stockholm. Stort urval. Bästa källa för återförsäljare. Prislista jämte profsändning af 100 st. i finaste kolourering till kr. 2,25, ljustryck kr. 1,50. Vybfrekort efter insända fotografier utföras fortast. Lager af vykort med vackra motiv från alla Sveriges landskap (öfver 2,000 olika) samt fantasikort. Allt prima kvalitet.

Kofjuvelerare Hallberg

STOCKHOLM
9 Regeringsgatan 9
Göteborg Malmö
Ö. Hamngatan 44. Ö. Hamngatan 4.
Största sortiment. Billigaste priser.

Kofjuvelerare

K. ANDERSON
1 Jakobstorg
• STOCKHOLM •

Ärade Damer!

Gör ett besök i färghandeln Klarabergsgatan 37.

där Ni kan köpa Edra Hushållsartiklar till de mest billiga priser.

Äfven finnas lämpliga Julklappar:

Färglådor, Pastellkritor, Målarskrin, Tubfärger, Koloreringsböcker,

Glödrutningsapparater, Äkta Fr. Parfymer i eleg. etuin, Tvålar & Borstar af alla slag.

Algot Tillman.

Fru Stina Rodenstams Slöjd- o. Hushållsskola, Hudiksvall.

Mattlagning o. d., väfnad, kläd- och linnesöm, strykning, alla brukl. handarbeten; sammaritkurs, gymnastik m. m. Värtern. börjar 20 jan. Prospekt på begäran.

Ren Nickel Kockärl

från Berndorfer Metallwaarenfabrik,
Arthur Krupp,

med vidstående fabriks-
märke äro de solidaste,
mest praktiska och

de för hälsan lämpligaste af alla kockärl.

Tillhandahålles i större Bosättnings- & Järnaffärer.
Prospekter & priskuranter genom
MAX DÄUMICHEN,
Stockholm.

BABY

SVENSK DIFLASKAPPARAT
rekommenderad af professor Medin.
Apparaten kostar komplett med 8 flaskor och kockärl ..... kr. 8:—
Dito utan kockärl 3:50
Med hvarje apparat följer 4 Föreskrifter för späda barns uppfödande med komjölk eller gräddblandningar af Professor O. Medin.
I parti hos G. Abramson & Co., Stockholm. Till salu i minut i Stockholm hos Kuntze & Co., Alb. Stille och Ch. O. Werner m. fl. Dessutom såväl i Stockholm som i landsorten på alla apotek, större bosättningsmagasin m. fl. ställen. Se alltid efter att flaskorna äro försedda med vidstående fabriksmärke.

För julen.

VÄLKÄND.
OÖFVERTRÄFFAD.

Försäljes öfverallt i hela riket.
Se att etiketten är märkt:
Eau de Cologne- & Parfümerie-Fabrik
"GLOCKENGASSE N:o 4711"
KÖLN.

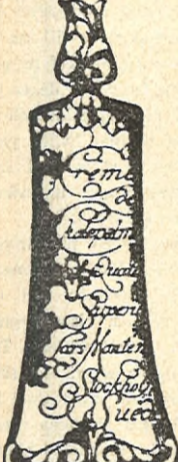
Generalagent:
EMIL BOSTRÖM, Stockholm.
Telegrafadress: 47 11.
Rikstel. 47 11. Allm. Tel. 47 11.

Värderar Ni elegant utförda jul- o. nyårsbrefkort? Insänd kronor 1.65 i postanvisning till **John Fröberg, Finspong**, erhållas 100 st.

Lämpligaste Julklapp
för såväl gammal som ung är en
Fotografiapparat
bäst och billigast i
Aktie Bolaget
Stockholms Fotografiska Magasin,
Drottninggatan 32, Stockholm 1.
Priskurant gratis men ej franko (Porto 0,20).

Haf alltid hemma
några burkar af Lagermans Bakpulver »Tomten», ty med tillhjälp här af kan i en vanlig järnspis bakas färskt kaffebrod (och annat brod) dagligen med ringa besvär och på kort tid. Det behöves nämligen ingen jäsnings före gräddningen i ugnen, utan det går lika fort att baka brod med detta bakpulver som att grädda en vanlig ugnspannkaka.
Enligt intyg från Kemiska stationen i Jönköping tillföres brodet för matsmältningen och benbyggnaden värderika närsalter.
En liten smula af detta bakpulver i plättar, pannkakor, köttbullar etc. göra dessa lätta och porösa, och man kan i stället spara på ägg. Säljes hos alla välförsedda specierier i riket.
Begär alltid bruksanvisning med recepter.
Fabriken Tomten, Göteborg.

Crème de Cholepalmine,
utmärkt antiseptiskt hudmedel mot köld,
säljes i tubor à 30 och 75 öre
hos Herrar Specieri-, Färg- och Parfymhandlande
m. fl. samt å Apoteken.

TIDAHOLMS FANTASIMÖBLER
rikhalt. urval i fornn. stil. Fullst. rumsmöblemang utföras i alla olika variationer efter order.
Mod. mönster. Begär prisuppgifter från Tidaholms Bruks Aktiebolag, Tidaholm. (Försäljningsmag Beridarebangs 27, Sthlm.)

Den nyttigaste julpresenten är en
Original Singer Symaskin
Undervisning (äfvén i konstbroderi) lämnas gratis. Säljas såväl kontant som på afbetalning i Stockholm endast
i Singers Filial
16 Hamngatan 16.

"Philocoros"
är ett nytt starkt, lätt, ej stort dragspel. Äfvén damernas. I mahogny med 16 veck af skinn. Akta Magdeburger. Pris 15:50. Skola gratis. Erh. endast från **P. W. Karströms Musikh., Mariestad.** Ill. priskur. på begäran.
FISK. Nysaltad, hvit Kabeljo, utan hufvud, af utmärktaste kvalit. litet, à kr. 8:50 pr kvarttunnor pr efterkr. Fraktfritt om 2 kvarttunnor tagas.
Forsells Viktualieaffär, Göteborg.

Gummbärlig,
alltid efterlängtd i hemmet är den stora dagliga tillvningen

SKÅNSKA DAGBLADET
(Malmö)
med 16-sidiga söndagsnumret
"HEMMET"
illustrerad familje-journal.
Frisinnadt program. — Färskaste in- och utländska nyheter pr telegraf, telefon och post. — En mängd politiska artiklar, korrespondenser, kåserier, kulturhistoriska skildringar, skizzer, domstolsreferat m. m. — Omkring 5,000 sidor fängslande följetongsläsning. — Största, mångsidigaste annonsafdelning, som beredt tusentals läsare gagn, mångdubbelt uppväggande den obetydliga prenumerationsafgiften.
Sju nummer i veckan!
Huru omtyckt Skånska Dagbladet är framgår bäst deraf att det har
57,000 prenumeranter.
Blott 1 krona
i kvartalet.
Prenumerera å närmaste postanstalt.

Clara Fabriks Stearinljus
Nervösa sjukdomar, reumatism, ömtålighet m. m. behandlas framgångsrikt hela året om å **Kneippbaden** vid Norrköping.
DAMER!!!
Menstruationsbindlar i paket å 12 st. till 1 å 2 kr. paketen. Lifband därtill 1 och 1:50 pr st. sändes pr efterkr.
Bandagist **P. Rudelius, Lund.**

LEDIGA PLATSER
För en i landthushåll fullt kompetent allvarlig flicka finnes plats nu genast på gård i mellersta Sverige. Svar jämte fotogr. sändes »Landthushåll», Iduns exp., Sthlm.
2 språkk. Lärarinnor till familj. Vårdinna 23 år, musik., erh. genast plats genom Inack. Byrån, Hamng. 2, 3 tr., Norrköping.
Goda platser
för lärarinnor, sällskapsdamer, barn- och hushållsfröknar att genast söka genom Inack. Byrån, Hamng. 2, 3 tr., Norrköping.
Goda platser till nyåret för lärarinnor, sällskapsd., kontors-, hushålls- o. barnfrökn. Norra Inack. Byrån, Mäst. Sam.-g. 62, Sthlm.
För en barnjungfru, fullt kunnig i skötsel af ett 7 månaders barn och kunnig i sömnd, finnes plats ledig i januari månad hos officersfamilj i Karlskrona. Goda rekommendationer fordras. Svar till »Officersfamilj», Iduns exp.
Lärarinneplats.
Vid Sköfde elementarläroverk för flickor finnes lärarinneplats ledig att tillträda med nästkommande vartermens början. Undervisningsämnen äro svenska språket (kl. VII), franska språket (kl. IV—VIII), tyska språket (kl. V) och engelska språket (kl. VI). Lönen är 1,100 kr. för läsår; 600 kr. för vartermens. Sökande bör ha genomgått Högre Lärarinneseminarium. Ansökningar, åtföljda af vederbörliga betyg, insändas före den 15 nästkommande januari till **Styrelsen.**

Ledig sjuksköterskeplats.
I Grythyttehed skall från och med nästa år anställas en af Örebro läns landsting aflönad epidemisjuksköterska. Lönen utgår med 600 kr. för år jämte 100 kr. i hyresbidrag, hvar till kommer 50 öre i dagtraktamente under tjänstgöring för smittosamma sjukdomar. För att kunna blifva till sköterska antagen erfordras intyg om väl vitordad tjänstgöring omkring 1 års tid vid större sjukhus samt att hafva genomgått kurs vid större epidemisjukhus. Sköterska antages med 3 månaders ömsesidig uppsägning. Ansökningshandlingar torde snarast möjligt insändas till undertecknad, som på begäran meddelar närmare upplysningar.
Grythyttehed den 9 dec. 1903.
R. Forsblad.
Provinsialläkare.

En frisk, anspråkslös, barnrik flicka, något kunnig i sömnd, får genast plats att hjälpa till med skötandet af ett friskt, årgammalt barn. Adr. kyrkoh. Alex. Pettersson, Berg, Kolbäck.

För lärarinnor och bild. hushållsbiträden finnes verkligt goda platser att söka. Nya Inackorderingsbyrån, Brunkebergsgatan 3 B, Sthlm. Etab. 1887.

Hushållsfröken.
Bildad, gladlynt flicka, väl kunnig i matlagning, får god plats nu genast i godsägarefamilj i Södermanland. Medlem af familjen. Lön 200 kronor. Svar med fotografi och referenser till »S. P.», Gästa.

Platsen såsom lärarinna hos doktor Brand, 43 rue Joseph II, Brüssel, är upptagen. Fotografierna skola snarast blifva återända.

Vikarierande lärarinna
önskas för vartermens 1904 vid Nyköpings Elementarskola för flickor Undervisningsämnen: tyska språket i kl. IV—VII, engelska språket i kl. VI—VII. 24 lekt. i veckan. Lön efter 1,200 för läsår. Ansökningar jämte betyg insändas före den 1 jan. 1904 till **Styrelsen.**

För enkel, huslig, bildad flicka finnes nu eller till våren förmånlig plats att sköta bättre ungarlshem, ensam person. Ytre beaktas. Upplysningar jämte fotografi under märke: »22-30», p. r. Malmö.

Informator.
Allvarlig, anspråkslös ung man, skicklig och intresserad, önskas att läsa med två gossar 8 och 9 år. Rekommendationer torde sändas under adress »Nyår», Sorsele p. r.

Epidemisjukskötersketjänsten
i Ölands södra prov.-läkaredistrikt ledig. Lön 600 kr. pr år samt 1 kr. pr dag och fria resor vid tjänstgöring. Närmare underrettelser ang. kompetensfordringar m. m. meddelas af **Ernst Lundevall,** Provinsialläkare. Adr. Mörbylänga.

Lärarinna
för mindre barn, kunnig i musik, erhåller plats den 15 nästa Januari. Vidare genom Wallerstad gård pr Kärda.

Vid Gotlands läns kvinnliga folkhögskola
är lärarinnebefattningen i väfnad och strykning till ansökan ledig. Undervisningen omfattar årligen 12 veckor från och med 1 April och löneförmanerna, om båda läroämnenas förenas, 300 kr. jämte 30 kr. i reseersättning. Ansökningar insändas före 20 nästa Januari under adress Heme.
Folkhögskolans styrelse.

Husförestånderska.
En huslig och hurtig flicka, kunnig i inom ett enklare hem förekommande göromål samt duglig i matlagning, erhåller god plats hos mycket respektabel ungarl. Sökande bör hafva ett godt och vinnande sätt samt vara från i allo aktningvärdt hem och har en musikalisk flicka företräde. Svar med uppgift om lönepretentioner etc, samt om möjligt fotografi till »Fabrikdisponent», Malmö p. r.

En bättre flicka, kunnig i god matlagning, städning, sömnd och handarbeten, och villig att uträtta dessa göromål, kan få plats i liten familj, där jungfru finnes, något kunnig i musik har företräde. Uppgift på rekommendationer och löneanspråk till »Ordentlig», Gumælii Annonbyrå Malmö.

Äldre aktningvärdt fruntimmer
kan få öfvertaga mathållningen för tjänsteman vid järnbruk.
Närmare upplysningar kunna erhållas, om anmälan åtföljd af rekommendationer insändes i bref märkt: »Herhushåll» under adress S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm, f. v. b.

PLATSSÖKANDE
Som husmors dugliga, villiga hjälp sökes plats af ordentl. bild. flicka, kuv. i matl., bakt., sömn Sv. »Gladlynt», Iduns exp. f. v. b.
En ung flicka, som med goda bet. genomgått 8-kl. läroverk o. äfvén deltagit i hushåll, önskar plats i bildadt hem som hjälp till husmoder och sällskap. Hon är äfvén villig deltaga i skrifgöromål, om så önskas. Svar emottas tackraf af »Ingeborg», Gumælii Annonbyrå, Malmö.

Ung kvinnlig gymnast önskar på nyårs plats på landet eller i stad. Är villig att i händelse barn finnes läsa med det samt likaledes vara behjälplig vid lättare hushållsgöromål. **Snart svar till »Barnkå 20-åring», Iduns exp.**

Fullt hushållskun. bild. pliktrogen flick söker plats. Ordningssvan, sparsam Svar: »Ej rädd för arbete» under adress S. Gumælii Annonbyrå, Sthlm.

En bättre flicka som med utmärkta betyg genomgått Handarbetets Vänneres väl skola, delvis dess skolor samt Lundin kurs, söker med första plats, häst säson väflärlarinna. Svar till »Väflärlarinna» under adress: S. Gumælii Annonbyrå, Sthlm.

En 18-års hurtig flicka önskar komma i god familj, häst på landet, för att vara behjälplig med alla inom ett hem förekommande göromål. Svar, märkt »Hurtig emottas under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm, f. v. b.

En 35-årig bättre flicka, som genomgått kurs i barnavård, önskar i början af januari plats i familj, häst för späda barn Svar till »I. P.», Lerum, poste restante.

En ung flicka, med godt sätt och lynne önskar plats som hjälp och sällskap å äldre dam, är äfvén villig att åtaga sig lättare hushållsfrusysslor. Referens: Frök. Anna Sandström, Östermalmsg. 62, Sthlm.

Vårdinna.
En 30-årig norsk dam af god familj önskar vårdinneplats i godt hem. Haft dylik plats i England under 5 år. Svar emottas tackraf till Miss »E. L.», Kongensgade 2, Kristiania.

Plats som hushållsfröken, hos aktad bättre ungherre eller änkeman i stad, söke till våren af ung gladlynt flicka, kunnig allt som hör till ett väl ordnat hem. Svar emottas innan den 1 jan. under adress »K. L.», Villa Sonderburg, Västervik.

Ung flicka med elementarutbildning och som genomgått profärskurs vid Kongl. Blind institutet å Tomtebodan samt där tjänstgj som vik. lärarinna, önskar plats i familj som lärarinna för eller sällskap och hjälp till någon blind. Svar emottas tackraf till »S. S.», Iduns exp., Stockholm.

Föreståndarinne- eller hushållsplats söke af en pliktrogen, duglig flicka på nyåret i Sthlm ell. dess närhet. Rek. finnas Svar märkt »R. O.», Iduns exp.

Efter jul
önskar ung flicka, som genomgått s-kl. läroverk, plats i bildad familj som hjälp och sällskap. Kunnig i musik och handarbeten. Vid lön fästes eg afseende, men ses mer på ett godt hem och vänligt bemötande Svar till »Margret», Iduns exp., Sthlm.

Ung bättre flicka, villig att deltaga i förfallande hushållsgöromål och på allsätt vara en husmoder till hjälp, önskar början af februari plats i godt hem, där ungdom finnes. Önskar framför allt få ses som familjemedlem. Någon lön önska Svar till »Familjemedlem», Borensberg p.

Ung flicka fr. landet önskar på nyåret på som hjälp åt husmoder. Kunnig i sömnd, husl. bestyr. van vid barn. Tacksamt om svar till »Nickan», Gökhem p. r.

En ung flicka af god familj önskar eft jul plats i ett treffligt hem som sällskap samt är äfvén villig läsa med mindre barn och dessutom hjälpa till med lättare ino hemmet förefallande göromål. Svar till »S.», Bya p. r.

Lärarinnor,
vård., sällskapsd., hushålls- & barnfrökn anskaffas kostnadsfritt genom Inack. Erån, Hamngatan 2, 3 tr., Norrköping.

Hallå!
Bättre, snäll ung flicka önskar med följa familj eller dam till södern eller till hemmet vara såsom hjälp och sällskap. Full belåtenhet utlofvad treffligt och vänligt sätt. Svar torde sändas till »Angenämt sällskap» under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Sthlm, f. v. b.

En 18 års flicka
önskar såsom betalande hushållslev på i större familj vid nyåret, för att grundligt lära sig hushållet. Pris jämte öfriga uppgifter torde sändas till »Ester», Växjö p.
Inackorderingen finnes i bättre familj för 2: i helst studerande flickor, att dela ett storsoligt rum å gatan; äfvén ett mindre. Referenser. Adress »Central», Iduns exp.

För att bli mera känd
i Sverige emottager ett välrenommeradt pensionat för flickor i Lausanne (Schweiz) en svensk under särdeles fördelaktiga villk. Ref. Fräulein Marquardt per adr. F. Welinder, Svalöv.

Tillfälle till i allo förstklass inackordering gifves till nyåret i utländsk bildad familj, där franska, tyska och engelska språken talas. Hiss, elektriskt ljusbadrum. Utmärkta svenska referenser finnas. **Madame Dora Kohnberger** Birger Jarlsгатan 26. Rikstel. 2962. Allm. tel. 163

Geneve Dans familie de Médecin ha tante villa en ville, on recevait quante jeunes filles désirant apprendre le français et suivre des cours. S'adresser å M:me Anders Olsson, i Bergman, Olsbo, Saltsjöbaden.